

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

PALANGA SUVALKUOSE – Petras Maksimavičius	3
PREZIDENTŪROJE – MODERNIAUSIAS REGIONE VALSTYBĖS PAŽINIMO CENTRAS	5
ATVELYKIO SPALVOS – Rytis Motiejūnas	6
35 KM ŽYGIS LIETUVOS IR LENKIJOS PASIENTU – Jurgita Stankauskaitė	8
VĒLYKINIS TURNYRAS MARIJAMPOLĖJE – Vida Jolanta Stankevičienė	10

ŠVIETIMAS

LIETUVIŠKŲ MOKYKLŲ VADOVŲ SUSITIKIMAS HIUTENFELDE – Irena Gasperavičiūtė	12
PRADINIŲ KLASIŲ MOKYTOJŲ SEMINARAS VILNIUJE – Gražina Kibyšienė	14

KULTŪROS BARUOSE

„MELPOMENĖS DRUGELIAI“ – Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė	16
VĒLYKINĖS PARODOS ATIDARYMAS – Jurgita Stankauskaitė	18

IŠ MŪSŲ PRAEITIS

1812 METAI SEINŲ APYLINKĖJE – Virginijus Oželis	20
--	----

IŠĖJĘ NEGRĮŽTI

VĒDUGIRIŲ ZDANAVIČIAI – Eugenija Pakutkienė	22
--	----

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA	26
-----------------------------	----

**Pasikeitė redakcijos el. pašto adresas.
Dabartinis - ausra@o2.pl.**

Viršeliuose:

Vaikų ir jaunimo knygos dienos renginys „Žiburio“ mokykloje (Irenos Gasperavičiūtės nuotr.)
Mėlynakės girios pakraštys (Valdo Žilionio nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS:

16-515 Puńsk, ul. A. Mickiewicza 23
tel./faks. 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA:

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny, ul. 22 Lipca 9
tel./faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė – Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorius – Petras Vitkauskas
Stilistė, korektorė – Birutė Burdinaitė-Ołow
Techn. redaktorė – Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI:

Petras Maksimavičius, Eugenija Pakutkienė,
Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2016-04-12.

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra.

„Aušros“ redakcijos sąskaita:

BS Sejny O/Puńsk, ul. A. Mickiewicza 52,
16-515 Puńsk
Nr. 33 93540007 0070 0000 0198 0008
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita:

BS Sejny, ul. Marchlewskiego 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas: POLU PL PR

RUCH S.A. vykdoma prenumerata

Spausdinto leidinio prenumeratą galima užsakyti
tiesiogiai interneto tinklapyje www.prenumerata.
ruch.com.pl.

Kilus klausimų, prašom rašyti el. p. adresu prenu-
merata@ruch.com.pl arba skambinti „RUCH“
Klientų aptarnavimo centrui tel. 22 693 70 00 arba
801 800 803 (darbo dienomis 7-17 val.).
Skambučio kaina priklauso nuo operatoriaus.

Zrealizowano dzięki dotacji Ministra Spraw
Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Šv. Velykos seniai nuaidėjo – vėl visi grįžome į įprastas, kasdienes vėžes savo darbovietėse, namuose.

Darbai spėjo ir išibėgėti. Mūsų krašte pastaruoju metu lyg ir ramu – jokių politikų apsilankymų, jokių didesnių naujų skandalų. Jau spėjome susigyventi su informacija apie Seinų miesto skolą Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklai. Pats miesto burmistras (nors tai ir keista) Tarybai nurodžius gruodį kreipėsi į prokuratūrą, kad ji iširtų šį klausimą. Kad prokuratūra galėtų pradėti darbą, reikalingas buvo nukentėjusiojo pranešimas apie padarytą nusikaltimą. Tad pereitą savaitę Seinų „Žiburio“ mokyklos direktorius Algirdas Vaicekauskas pateikė reikiamą dokumentą.

Šiame „Aušros“ numeryje rasite dar ir Velykų atgarsių – tai Atvėlykis, Vėlykinio meno paroda. Iš Jurgitos Stankauskaitės straipsnio sužinosite ne tik apie patį renginį, bet ir kas yra geriausi margučių margintojai ar karpinių autoriai.

Prieš pat šv. Velykas Vokietijoje, Vasario 16-osios gimnazijoje, vyko užsienio lietuviškų mokyklų mokytojų sambūris. Skaitydami straipsnį apie jį sužinosite, kas vyko seminaro metu bei kokie Rygos, Maskvos, Pelesos, Rimdžiūnų, Vidugiriu, Punsko, Seinų ir Hiutenfeldo lietuviškų mokyklų iššūkiai, problemos bei pasiekimai.

Jeigu kas seka Lietuvos aktualijas, tikriausiai skaitė ir apie Rūtos Vanagaitės skandalingąją knygą „Mūsiškiai“, sukėlusią nemažai diskusijų, bei Nerijos Putinaitės knygą „Nugenėta pušis“ – apie Justiną Marcinkevičių, jo neva prisitaikėliškumą. Apie šias knygas ir netolimus Lietuvos įvykius rašo Rytis Motiejūnas. Beje, jo straipsnyje „Atvėlykio spalvos“ rasite taip pat žinių apie politinius įvykius Lietuvoje.

Malonaus skaitymo!

Palanga Suvalkuose

PETRAS MAKSIMAVIČIUS

Kalbėdami apie lenkų turistinių kelionių į Lietuvą kryptis dažnai net ilgai negalvodami vardijame Vilnių ir Druskininkus. Tai natūralu, kadangi šiomis kryptimis turistai keliauja dažniausiai ir tai susiję su lenkų sąmonėje giliai įtvirtintu vadinamųjų „kresų“ mitu. Tačiau turistai iš Lenkijos vis dažniau ir drąsiau „atranda“ taip pat kitus Lietuvos regionus. Tuo galima buvo įsitikinti š. m. vasario 31 d. Suvalkuose surengtame Palangos ir Lietuvos pajūrio regiono pristatyme.

Į Palangos regiono turistinių ypatumų pristatymą, suorganizuotą LR konsulato Seinuose bei Suvalkų žemės ūkio ir turizmo rūmų iniciatyva, sukviesti Lenkijos šiaurės rytų regione veikiančių turizmo centrų, asociacijų ir kelionių organizatorių atstovai. Viešbutyje „Loff“ vykusiam susitikime didžiausią Lietuvos kurortą pristatė Palangos turizmo informacijos centro, kurorto viešbučių, restoranų ir privataus apgyvendinimo sektoriaus atstovai. Vyko taip pat individualūs Palangos, Šventosios ir Lenkijos turizmo atstovų pokalbiai.

Palanga turi kuo pasigirti. Investicijų į turizmą ir kurorto infrastruktūros gerinimą mastai yra išpūdingi. Kaip kurortas, Palanga garsėja nuo XIX a. pabaigos. Tarpukariu ji vadinata Lietuvos vasaros sostine. Čia dažnai poilsiaavo Lietuvos prezidentai, garsūs kultūros, meno atstovai. E. F. Andre sukurtas Palangos Birutės parkas – vienas gražiausių, geriausiai išsilaikiusių ir tvarkomų parkų ne tik Lietuvoje, bet ir Europoje. Kartu su Tiškevičių rūmais, kuriuose įsikūręs Gintaro muziejus, jis tapo kurorto vizitine kortele.

Palangos regioną pristatantys turizmo specialistai atkreipė dėmesį, kad Palangoje ir apylinkėse gausu privačių muziejų, memorialinių sodų, vietų, kur ramioje aplinkoje gali pailsėti šeimos, tie, kuriems „garsioji“ Basanavičiaus gatvė ir triukšmingos pramogos neįdomios. Ragino Lenkijos turizmo atstovus iš anksto planuoti ekskursijas ir pritaikyti jas įvairaus amžiaus poilsiautojams, rengti keliones ne tik vasarą.

Pastaruoju metu Palanga daug investuoja, kad pritrauktų didelius turistų srautus ne tik vasarą, bet ištisus metus. Praėjusių metų pabaigoje atidaryta naujoji 2200 vietų Palangos koncertų salė, įrengtos naujos sporto salės, neseniai nutiestas aplinkkelis, pastatyta nauja autobusų stotis, veikia 50 viešbučių, 10 sanatorijų. Iki 2020 m. planuojama pastatyti miesto baseiną, kelis sanatorinio gydymo, pramogų ir viešbučių kompleksus, nutiesti 4 juostų įvažiavimą į Palangą. Šalia kurorto veikia tarptautinis oro uostas, iš kurio nuo 2016 m. kovo jau galima tiesiogiai skristi į Varšuvą ir Londoną, o vasarą taip pat į Minską ir Maskvą.

Pasiklausius Lietuvos pajūrio turistinių galimybių pristatymo Suvalkuose, kilo natūralus klausimas, ar Lenkijos šiaurės rytų regiono gyventojai gali būti potencialūs Palangos, Nidos arba Šventosios klientai. Ir taip, ir ne. Ne paslaptis, kad nemažai šio regiono gyventojų Lietuvos pajūryje atostogauja, lenkų kalbą galima išgirsti paplūdimiuose. Tačiau jie dažniausiai nesinaudoja turizmo firmų paslaugomis, o dėl artumo, gero susisiekimo savo poilsį organizuoja patys. Jie, be abejo, ir ateityje nebus

Susitikimas Suvalkų „Lof“ viešbutyje

prabangių viešbučių arba restoranų klientai. Tačiau atitinkamai suintensyvius reklamą ir ryšius su Lenkijos turizmo organizatoriais, Palangos klientais gali tapti tie, kurie atvyksta pailsėti prie Suvalkijos ežerų ar pasigrožėti šio regiono gamta.

Susitikimo metu maloniai nustebino tai, kad Elko, Balstogės, Augustavo ir Suvalkų turizmo firmų atstovai puikiai Palangą pažįsta ir ta kryptimi jau seniai rengia keliones. Populiariėja vaikų ir jaunimo sporto stovyklos. Taigi susitikime pasikeista naujausia informacija, adresais, aptarti galimo kainų sumažinimo, nuolaidų taikymo klausimai. Artėjant rudeniiui ketinama surengti Lenkijos turizmo organizatorių kelionę į Palangą ir pradėti planuoti naują 2017 m. turizmo sezoną.

LENKIJOS LIETUVIŲ DRAUGIJA KAIP KASMET MALONIAI KVIEČIA MOKSLEIVIUS DALYVAUTI KONKURSUOSE:

Lietuvos geografijos konkursas (tema – Lietuvos reljefas)
vyks š. m. gegužės 10 d. (antradienį) Seinų „Lietuvių namuose“.

Dailiojo žodžio konkursas vyks š. m. gegužės 13 d. (penktadienį)
Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje.

Lietuvos istorijos konkursas (tema – Seinų kunigų seminarija)
vyks š. m. gegužės 17 d. (antradienį) Seinų „Lietuvių namuose“.

Lietuvių kalbos ir literatūros konkursas IV, V ir VI klasių mokiniams
vyks š. m. gegužės 20 d. (penktadienį) Vidugirių pagrindinėje mokykloje.

Lietuvių kalbos ir literatūros konkursas gimnazijų (tema – Vincas Kudirka) ir
licėjaus mokiniams (tema – Seinų kunigų seminarijos dėstytojai ir klierikai)
vyks š. m. gegužės 25 d. (trečiadienį) Punsko Dariaus ir Girėno mokykloje.

Visų konkursų pradžia 9 val.

Prezidentūroje – moderniausias regione Valstybės pažinimo centras

Kovo 11-osios išvakarėse Vilniuje, Prezidentūros teritorijoje, atidarytas Valstybės pažinimo centras. Daugiau kaip dvejus metus kurtas muziejus tapo moderniausia pilietiškumo galerija ne tik Baltijos šalyse, bet ir visame regione. Čia lankytojai pasitelkdami išmaniąsias technologijas gali susipažinti su piliečių teisėmis, valstybės ir svarbiausių valdžios institucijų veikla.

Kaip teigė Prezidentūros šeimininkė Dalia Grybauskaitė, šiame centre susitinka du Lietuvai reikšmingiausi XX amžiaus įvykiai – Kovo 11-oji ir Vasario 16-oji. Moderniausio regione Valstybės pažinimo centro lankytojai galės patikrinti, kaip suvokia, kas yra valstybė, pilietybė ir pilietiškumas, demokratija ir pareiga. Valstybės pažinimo centrą aplankę žmonės nebus tik pasyvūs stebėtojai – jie patys kurs jo turinį, galės pasiūlyti savo iniciatyvas ir idėjas, kaip spręsti problemas, moderniosiomis technologijomis palikti sveikinimą Lietuvai.

Centro svečiai, pradėję kelionę po muziejų, į rankas gaus planšetę, kuri taps interaktyviuoju gidu, padėsiančiu dar išsamiau susipažinti su per tris aukštus išsidėsčiusiomis muziejaus ekspozicijomis. Planšetėse lankytojai ras ne tik ekspozicijų paaiškinimus ar virtualius mokslininkų komentarus,

bet ir vaizdo bei garso medžiagą, kurioje – ištraukos iš Sąjūdžio mitingų, akimirkos iš valstybei svarbių istorinių įvykių, interaktyvūs papildytos realybės principu sukurti žaidimai.

Naujojo muziejaus lankytojai galės ne tik susipažinti su pateikta informacija, bet ir patys prisidėti kuriant naujas ekspozicijas. Naudodami „Google maps“ žmonės keliaus per Lietuvą, žymės ir galės aprašyti jiems mieliausias šalies vietas, kurs savo šeimos, klasės ar bendruomenės herbus, sudarinės šį 100-metį gimusių žymiausių šalies piliečių gimtinių žemėlapi. Šiuolaikinėmis technologijomis ir realybę papildančiomis priemonėmis muziejaus svečiai patys galės subalansuoti valstybės biudžetą, Lietuvos žemėlapyje pažaisti „Laiwų mūšį“, susipažinti su visais nepriklausomos Lietuvos vadovais ir jų pomėgiais, sužinoti Prezidento rūmų istoriją.

Valstybės pažinimo centrą kūrė daugiau kaip 40 savo srities specialistų – architektų, dizainerių, istorikų, politologų, menotyrininkų, vizualiųjų medijų, informacinių technologijų atstovų. Savo pasisakymus apie pilietiškumą, Lietuvos istoriją ir valstybės reikšmę garso ir vaizdo formatu paliko per 100 visuomenei puikiai pažįstamų žmonių. Savo planšetėse, prieję prie skirtingų muziejaus stendų, lankytojai virtualioje realybėje išvys grupių „Biplan“ ir „Skylė“ lyderius Maksą Melmaną ir Aistę Smilgevičiūtę, operos solistą Rafailą Karpį, muzikantą Viktorą Diawarą, aktorius Marių Repšį ir Iloną Balsytę, radijo stoties „ZIP FM“ laidų vedėjus Rolandą Mackevičių ir Joną Nainį, rašytoją Marių Ivaškevičių, plaukikę Rūtą Meilutytę, krepšininkus Martyną Pocių ir Mantą Kalnietį bei kt.

Prezidentė atidaro Valstybės pažinimo centrą

L.R. Prezidento kanceliarijos nuotraukos / R. Dačkus

Atvelykio spalvos

RYTIS MOTIEJŪNAS

Pavasaris šiemet sunkiai skinasi kelią. Atšilimo šiek tiek buvo, bet vėl kaip ir iki Atvelykio dangus maišosi su žeme – džiaugsmingą saulytę ir gaivų lietutį keičia naktinės šalnos, o žmonių kaulus košia geliantys vėjai...

Tačiau politinis šalies gyvenimas nubudo. Iki rinkimų likus maždaug pusmečiui, atkuto ne tik valdžios vyrai, bet ir tie, kurie į ją norėtų patekti. Šiemet niekas nežada naujų skambių vardų politikoje, nors intriga ir išlieka. Labiausiai visus domina, kiek „valstietiška“ R. Karbauskio sąrašą į viršų patemps gretas papildęs nepartinis vidaus reikalų ministras Saulius Skvernelis. Šiuo metu jis jau buvęs, nes ministrui pareiškus norą dalyvauti rinkimuose, jo atsižadėjo į tą postą delegavusi R. Pakso partija „Tvarka ir teisingumas“. Daug kas kikeno, kad ši partija neturės tinkamo kandidato pakeisti dabartinį ministrą ir visų populiarumo reitingų lyderį. Tvarkiečiai nedvejodami pasiūlė į šį postą visai neseniai į frakcijos gretas įsijungusį buvusį „Drąsos kelio“ atstovą P. Gylį.

Tai ne balandžio 1-osios pokštas. Nors šis politikas ir nėra naujokas (keletą kadencijų buvo Seimo narys nuo LDDP, po to ir LSDP, buvo užsienio reikalų ministras), daug kam nuostabą kelia tai, kad dar prieš keletą metų jis aršiai plūdo dabartinę teisėsaugą, nes dalyvavo ginant N. Venckienę ir jos dukterėčią. Nors socialdemokratai jo kandidatūrą ir atmetė, pats siūlymo faktas reikšmingas – R. Pakso partija nelabai ką ir turi pasiūlyti... Kartu visi supranta, kad naujasis ministras būtų tik laikina figūra. Visai tikėtina, kad

savo pozicijas pasigerinę (gal) valstiečiai rudenį panorėtų atgauti neseniai S. Skvernelio paliktą postą. Be to, visai neaišku, ar nuosmukyje esantys tvarkiečiai iš viso peržengs privalomą Seimo rinkimų populiarumo barjerą. Juk pasitraukė nemažai ryškesnių politikų, o ir patį R. Pakšą tampo teismai kaip galimą korupcinės bylos dalyvį ar bent liudininką. Šios partijos rinkimų štabui vadovaus buvęs žurnalistas V. Vasiliauskas, prieš keliolika metų – pikčiausias tuomečio prezidento R. Pakso kritikas. O žymiausias perbėgėlis V. Mazuronis (vyresnysis) netgi tapo formaliu Darbo partijos vadovu ir viešai kviečia ten perbėgti daugiau savo buvusių kolegų! Tuo tarpu neapsikentęs kritikos Druskininkų meras R. Malinauskas trenkė durimis ir paliko socialdemokratų partiją.

XXX

Tuo pat metu visuomenė įnirtingai diskutuoja dėl dviejų naujų knygų. Kalbu apie R. Vanagaitės knygą apie žydšaudžius ir N. Putinaitės knygą, neva nuvainikuojančią Just. Marcinkevičių. Šios knygos sukėlė daug triukšmo. Abi parašytos ambicingų moterų, nors ir su skirtingais tikslais, tačiau jų objektyvumas kelia daug abejonių.

R. Vanagaitė vadina save žurnaliste. Ji pabandė nustebinti knyga apie žydšaudžius. Deja, knygoje nieko naujo nėra, nors jai ir padaryta reikšminga reklama. Profesionalai jau senokai rašo apie Holokaustą mokslines studijas, todėl jokių amerikų toš žurnalistės kūrinys neaptinga. Žmonės, žinantys problemą

tiesiogiai, nurodo daugybę faktinių klaidų, nuo faktų manipuliacijos iki suklastotų nuotraukų (galima internete pasiskaityti porą V. Valiušaičio straipsnių, aptariančių knygos klaidas ir jos pasirodymo intencijas). Klausimas visai kitas – kam reikalinga iš naujo audrinti aistras, kai tema jau gana senstelėjusi ir net a. a. prezidentas A. Brazauskas oficialiai atsiprašė Izraelio? Kas tai? Prigesusios medijų įžymybės bandymas priminti apie save, gauti honorarą už kūrybą ar dar kažkas? O gal ta knyga užsakyta tų, kurie vis stengiasi įrodyti, kad tokia neva žydšaudžių valstybė net neturi teisės egzistuoti? Gal todėl ji tokia populiari Rusijoje ir dar keliose valstybėse?

Mokslininke prisistatančiai N. Putinaitei rašyti knygas, nuvainikuojančias praeitį, nėra naujiena. Jau esame girdėję apie jos darbus: knygą apie ligonį J. Basanavičių ir dar keletą panašaus svorio. Įkvėpimo stygiumi ji tikrai nesiskundžia. Dabar gi tyrinėtoja (turinti filosofijos mokslų daktarės laipsnį) „autoritetingai“ išmėsinėja Just. Marcinkevičių ir pareiškia jį buvus nei daugiau, nei mažiau kaip sovietų kolaborantu.

Keistas požiūris. Čia galima nuklysti į proto klystkelius, pavadinant visus nekovojušius ginklu kolaborantais arba visus vos ne tyliaisiais rezistentais. Betgi gyvenimo tiesa visada sudėtingesnė, nei atrodo nūdienos akademikams... Gal Just. Marcinkevičius ir nebuvo didvyris, su ginklu kovojęs už Lietuvą, betgi jis ir ne toks niekšelis kaip jo plunksnos brolis K. Kubilinskas, „nusipelnęs“ saviškių išdavystėmis. Prisiminkime, kad Just. Marcinkevičiaus eilės

Vaido Žilionio nuotr.

okupacijos metais ir atgimimo laikais uždegdavo tūkstančių lietuvių širdis meile Lietuvai. Lietuvai, o ne LTSR!

Todėl besiknaisiodami smulkmenose dažnai pametame visumos panoramą. Blogiausia, kad toks apsimestinais modernistinis tiesos siekis baigia pavirsti ne sovietybės, o lietuviybės niekinimu apskritai. Kyla klausimas – kam to reikia? Tiems, kurie pagreitintu tempu lipdo naują, betautį, kosmopolitinį Europos „piliētį“?

XXX

Kol politikai aiškinosi santykius, mūsų saugumiečiai ir politiniai analitikai pateikė pažymą apie nacionalinį saugumą ir grėsmes Lietuvai. Dokumentas didelis, apie keliasdešimt puslapių. Jame konstatuojama, kad kol kas didesnės grėsmės šaliai kyla ne iš pabėgėlių, o iš negeranoriškų kaimynų pusės. Dokumente

minimi ir keli Nepriklausomybės akto signatarai, dažnai pučiantys į Rusijos geopolitinių interesų dūdą. Sunku pasakyti, kas yra pavojingiau mūsų valstybingumui – ar užmirštais save laikantys politikos veteranai (ten paminėtas Z. Vaišvila net žada teistis dėl tokio šmeižto), ar anti-lietuviška žiniasklaida, kurią nuolat žiūri ir skaito trečdalis (!) šalies gyventojų, ar patriotinis jaunimo klubas iš rusakalbio Visagino, kol kas šaudantis tik šratasyvdžio šautuvais. Tame sąrašė paminėti ir keli vietos lenkų veikėjai, tarp jų V. Tomaševskis ir netgi R. Cytacka.

Šios pavardės nestebina. Stebina tik mūsų politikų trumparegiškumas, bandant bet kokia kaina patenkinti LLRA reikalavimus. Tuoj bus grįžta prie pavardžių rašymo problemos. Parlamentarai susipriešinę tarp lietuviškojo ir „trijų papildomų raidžių“ projekto, bet valdžios bestuburiškumą pajutę lenkų lyderiai

sako, kad jų jau netenkina ir jiems palankus socialdemokratų įstatymo projektas. Pageidavimų koncertas tęsiasi? Visgi keisčiausia čia atrodo oficialiosios Varšuvos pozicija – juk beatodairiškai remiami tie politikai, kurie, daugelio politologų nuomone, yra potencialiai ne jos, o Kremliaus minčių transliuotojai... Tiesa, rinkimų išvakarėse LLRA panor turėti ir nuosavą radijo stotį. Negi neužtenka „Znad Wilii“?

XXX

Pralėkė praošė mūsų pavasarinės valstybinės šventės, praėjo ir šv. Velykos. Valstybė rieda euroatlantine kryptimi, nors ir pasitaiko norinčiųjų ją prikabinti prie traukinio, sukančio į Rytus. Tik ar kada susimąstėme, kokia ta Lietuvos valstybė?.. Ant apleisto buvusio sostinės „Lietuvos“ kino teatro, dėl kurio keletą metų kaunasi visuomenė ir gobšūs investuotojai, suplanavę jo vietoje pastatyti prašmatnų daugiabutį, sienos jau keletą mėnesių puikuoja užrašas: „Mano Tėvynė – širdis prie širdies. Mano valstybė – vagis ant vagies“.

Įžūlus grafičių terliotojas? Bet gal jo mintyse yra ir tiesos grūdas? Žiūrint į skandalų purtomus, įtaka prekiaujančius, atstatydinamus ir neatsistatydinančius ministrus ir jų pavaduotojus, juos ginančius partinius draugus, „zadanijas“ dalijančius antiherojus ir jų begalinį cinizmą, apima liūdesys. Taip, teisėsauga lyg ir dirba, kelia bylas. Bet ar jos baigiasi realiais nuosprendžiais? Juk dešimtmetį po teismus tampytas V. Uspaskichas atsipirko keleto tūkstančių eurų dydžio bauda, mažesne nei jo mėnesinė europarlamentaro alga... Kada bus tas dugnas, nuo kurio pagaliau atsispirsime? Kur ta jaunoji karta, kuri ves mus vien takais dorybės? Ar to dar sulauksime? Ar tai tik tamsiausia nakties akimirka prieš aušrą?

35 km žygis Lietuvos ir Lenkijos pasieniu

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Vakarų Europoje populiariu laisvalaikio leistas į pėsčiųjų žygius. Jie organizuojami dėl įvairių priežasčių. Labai dažnai norima išbandyti savo ištvermę ir jėgas arba pagaliau pakilti nuo kompiuterio stalo ir imtis aktyvios, sveikos veiklos. Kartais žygiais siekiama visai kitų tikslų, pavyzdžiui, pažinti kraštą iš arčiau, kojomis pajusti kiekvieną kaimo duobę, kupstą ar balas. Norint pažinti gamtą, nepatartina sėsti prie automobilio vairo ir stebėti iškreiptą aplinkos vaizdą pro purviną langą. Ką gi ten pamatysi? Nei grožio, nei naudos.

Mūsų krašte labiausiai žinomi yra piligriminiai žygiai ir kelionės, į kurias mieliau leidžiasi vyresnioji karta. Galbūt ieškoma ramybės, dvasinės atgaivos... O ką daryti tiems, kurie domisi krašto istorija, kitokiu gamtos veidu ar kūno ištverme? Galima dalyvauti Lietuvos kariuomenės kūrėjų savanorių sąjungos Vinco Kudirkos Marijampolės apskrities skyriaus rengiamuose žygiuose. Šiomet vasario 20 dieną vyko trečiasis žygis „Protėvių valdovų

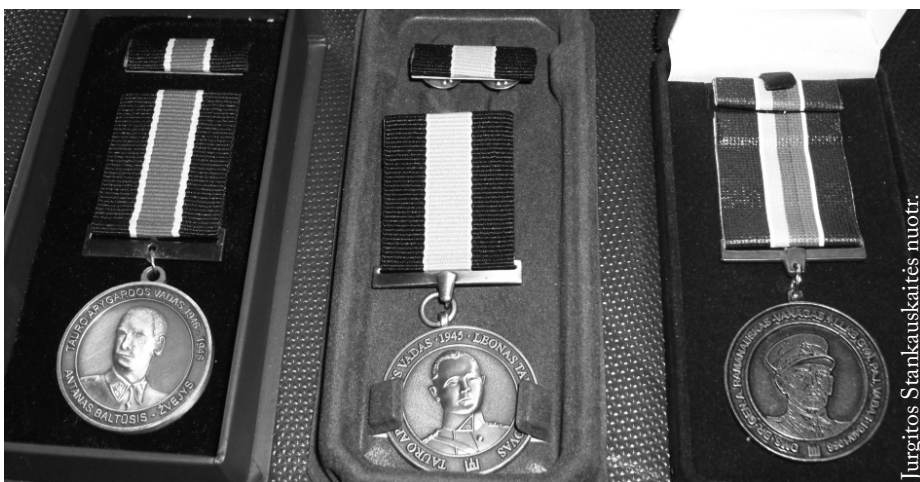

Žygio dalyviai

ir partizanų kovų keliais“ Sembos žemės karvedžiui Glandui (1238–1274) ir Lietuvos laisvės kovos sąjūdžio Gynybos pajėgų vadui dim. br. gen. Adolfui Ramanauskui-Vanagui (1949–1956) atminti. Organizatoriai kreipėsi į Punsco valsčių bei Jotvingių ir prūsų bendriją, kadangi žygių tematika artima bendrijos veiklai ir tikslams.

Įspūdziais pasidalijo kraštiečiai Antanas Baudys, dalyvavęs trijuose žygiuose. Anot jo, nepakartojamas jausmas žygiuoti apgalvotu, istoriškai prasmingu maršrutu. Pirmasis žygis vyko Vilkaviškio regione. „Jis buvo labai įspūdingas ir turbūt reikšmingiausias iš visų, nes buvo skirtas mūsų karvedžiui Skomantui ir Tauro apygardos partizanų vadui Antanui Baltūsiui (Žvejui). Žygeivių grupėje buvome keturi punskiečiai. Žygiui reikėjo ruoštis. Aplankėme piliakalnį, kuriame yra iškastas bunkeris. Čia vyko partizanų vadų suvažiavimas. Taip pat užsukome į Vinco Kudirkos tėviškę ir minėto partizano Žvejo žuvimo vietą.“ Dalyviai galėjo rinktis 20 arba 35 km ilgio maršrutą. Punskiečiai pasirinko ilgesnį.

Antrajam žygiui Antanas prikaltino dvylika punskiečių. „Jam ruošėmės iš anksto, nes po pirmo iššūkio žinojau, kad be patirties yra gana sunku“.

Jurgitos Stankauskaitės nuotr.

Šį kartą keliauta Marijampolės apylinkėmis. Pirmasis maršrutas siekė 17 km, antrasis – 31 km. „Žygio metu kalbėjomės su organizatoriais apie tai, kad būtų įdomu surengti bendrą žygi, apimantį Lietuvos ir Lenkijos teritoriją. Praeitų metų birželį organizatoriai svečiavosi Jotvingių ir prūsų gyvenvietėje bei Punsco valsčiuje, kur aptarėm trečiojo žygio maršrutą.“ Pasak Antano Baudžio, šis žygis buvo sunkus, bet itin įdomus. Šį kartą taip pat buvo galima pasirinkti ilgesnį (~35 km) arba trumpesnį (~24 km) maršrutą. Trylika punskiečių pasirinko ilgesnį. „Kai kuriems teko nueiti keturiasdešimt kilometrų, nes paklydom“, – šypsodamasis sako Antanas. Šiemet žygyje dalyvavo 20 asmenų grupė iš Lenkijos: Punsco ir Seinų krašto, Suvalkų ir Varšuvos. „Visiems buvo įdomu susipažinti su Lietuvos istorija, partizanų vado Adolfo Ramanausko-Vanago gyvenimu“. Trečiasis bendras žygis simbolizuoja partizanų perėjimą iš Lietuvos į Suvalkiją Lenkijos pusėje.

Žygio finišą pasiekę savanoriai niekada negrįžta namo be dovanų. Dalyviai apdovanojami medaliais su Lietuvai nusipelnusio asmens atvaizdu ir žygeivio numeriu. Šiemet punskiečiai nusprendė savo kraštiečius apdovanoti Jotvingių ir prūsų gyvenvietėje, kadangi dėl tam tikrų techninių trūkumų ne visiems dalyviams medaliai buvo įteikti. Tiesiog nespėta jų pagaminti. Kraštiečiai sumastė apdovanojimo renginį suorganizuoti praėjus lygiai mėnesiui po žygio, t. y. kovo 20 dieną. Žygeiviai Jotvingių ir prūsų gyvenvietę pasiekė pėsčiomis. Petras Lukoševičius jus pasitiko su dubenėliais garuojančios sriubos. Prie Sembos žemės valdovo akmens minute tylos pagerbtas Sembos žemės karvedys Glandas ir šio žygio paskutiniame kontroliniame poste miręs 69-erių metų žygeivis, Alytaus ligoninėje dirbęs gydytojas, buvęs parašiutininkas,

sportininkas Vincas Gudukas. „Jam beliko vos kelis kilometrus nueiti iki finišo, – pasakoja Antanas. – Gydytojai sakė, kad jis turėjęs kažkokią širdies ligą. Vėliau teko sužinoti, kad dėl silpnos širdies jo žmona ir dukra prašė nedalyvauti trečiajame žygyje. Šis nepaklausė, nusprendė paskutinį kartą dalyvauti...“

Prie Sembos žemės valdovo akmens Ožkiniuose pirmąją žvakę uždegė žygio laimėtoja Daiva Vyšniauskaitė iš Punsco, kuri pirmoji pasiekė finišo liniją Būdvietyje (Lazdijų r.). Daiva pasakojo, kad smagu dalyvauti tokiuose renginiuose ir visai nėra sunku, kaip gali atrodyti iš pirmo žvilgsnio. Svarbiausia turėti patogius batus ir norą sėkmingai nueiti visą maršrutą.

Su mūsų žygeiviais kartu keliauvo Milvydo Juškausko būrys, kuris Jotvingių ir prūsų gyvenvietei padovanojo kelis didžiulius ir sunkius įrėmintus Sarmatijos žemėlapius. Jiems nešti reikėjo ištvermės. Petras Lukoševičius sakė, kad jie nieko nežinoję apie šiuos žemėlapius. Niekas

nepranešė, kad planuojama jus padovanoti Lenkijos lietuviams. Tai buvo staigmena tiek žygeiviams, tiek pačiam Petru. Milvydas Juškauskas, tai Lietuvoje pažįstama kontroversiška asmenybė. Jis domisi istorija, senoviškais žemėlapiais, kovoja dėl svastikos pripažinimo, superka senas monetas – visa tai daro, kad galėtų įrodyti Lietuvą egzistavus žymiai anksčiau, nei yra oficialiai priimta. „Jos istoriją būtų galima datuoti tūkstančiais metų, o ne šimtais“, – sako Antanas. Milvydas Juška apčiuopiamais daiktais siekia atskleisti tikrą ir neiškreiptą Lietuvos istoriją, kokios mokomės mokykloje.

Jeigu dabar jus, skaitytojai, pavyko šiek tiek sudominti žygiais Lietuvoje, galite klausti, ar kitais metais vyks panaši pėsčiųjų kelionė. Atsakymas – taip, bet tikriausiai ne Punsco apylinkėse, o Lietuvoje. Mat kodėl gi nesusipažinus su Lietuvos grožiu kitoje sienos pusėje?

Žygyje dalyvavę punskiečiai

Jungtios Stankeuskaitės nuotrauka

Velykinis turnyras Marijampolėje

VIDA JOLANTA STANKEVIČIENĖ

Marijampolės žmonių su negalia sporto klubo „Šešupė“ nariai, vadovaujami pirmininko Juozo Abramavičiaus, artėjant šv. Velykoms suorganizo tradicinį velykinį turnyrą. Jame šaškių, šachmatų, žiedų mėtymo, smiginio ir žvejybos magnetinėmis meškerėmis rungtyse marijampoliečiai varžėsi su kolegomis iš Kauno krašto neįgaliųjų klubo „Santaka“, Ukmergės klubo atstovais ir Punsko neįgaliųjų klubo „Viltelė“ nariais.

Sventė vyko š. m. kovo 24 dieną. „Viltelės“ klubo globotiniai tradiciniame velykiniame sporto turnyre Marijampolėje dalyvavo jau keliną kartą. Susirinko apie 50 dalyvių.

Buvo trys kategorijos: vaikų, moterų ir vyrų. „Viltelės“ klubo globotiniai jau ne kartą buvo parsivežę medalių ir taurių. Ši išvyka taip pat buvusi sėkminga. Smiginio rungtyje moterų kategorijoje I vietą laimėjo Teresė Grėbliūnienė, vyrų kategorijoje III vietą – Valdas Makauskas. Žvejybos rungtyje vaikų ir moterų kategorijose Onutė Grėbliūnaitė pelnė I vietą, Alytė Sendaitė – II, Jurgita Rėkutė – III. Moterų šaškių varžybose II vietą laimėjo Petronė Dapkevičiūtė. Tradicinio velykinio turnyro aktyviausiai dalyvei Erikai Stankevičiūtei Marijampolės savivaldybės tarybos narys Alvydas Kirkliauskas padovanojo savo įsteigtą taurę.

Sportininkams apdovanojimus skyrė Marijampolės savivaldybės sporto skyrius. Transportą nuvykti į šventę parūpino Punsko savivaldybė.

Lietuvos parolimpinis komitetas 2015 metais apdovanojo „Šešupės“ pirmininką Juozą Abramavičių už nuopelnus Lietuvos parolimpiniam sportui. Kūno kultūros ir sporto departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės įteikė sidabro medalį. Džiugu, kad atsiranda žmonių, kurie įdeda daug širdies į savo darbus, siekdami kilnių tikslų.

Parolimpinės žaidynės, arba parolimpiada, tai žaidynės, skirtos varžytis sportininkams, turintiems fizinę negalią. Pirmosios

Turnyro dalyviai

Violetos Žulkauskaitės nuotr.

tarptautinės invalidų vežimėlių varžybos, lygiagrečiai su olimpiada, įvyko dar 1948 m., o jau nuo 1960-ųjų pasaulinės neįgaliųjų varžybos vyksta reguliariai (nuo 1992 metų jos susietos su olimpinėmis žaidynėmis). Varžybas organizuoja Tarptautinis parolimpinis komitetas. Metams bėgant parolimpiadoje dalyvauja vis daugiau neįgaliųjų sportininkų iš įvairių šalių.

Verta paminėti, kad sporto žaidynės fiziškai neįgaliems žmonėms išsirutuliojo iš reabilitacijos programų. Po Antrojo pasaulinio karo atsirado daug sunkiai sužeistų tarnautojų. Kaip pagrindinė reabilitacijos priemonė jiems buvo paskirtas sportas. Reabilitacinis sportas peraugo į rekreacinį (poilsinį/pramoginį), o šis – į varžymosi. Šių pokyčių pradininkas buvo Ludwig Guttmann iš Stauk Mandevilio ligoninės Anglijoje. 1948 metais vykstant Londono olimpiadai, Stauk Mandevilyje jis suorganizavo sporto rungtynes sportininkams neįgaliųjų vežimėliuose. Tai buvo pirmosios Stauk Mandevilio žaidynės, kurios vėliau tapo šiuolaikinėmis parolimpinėmis žaidynėmis.

Parolimpinės sporto šakos – tai šakos, kurių varžybos vyksta vasaros ir žiemos parolimpinėse žaidynėse. Verta paminėti, kad 2012 metais vasaros parolimpiadoje buvo apie 500 rungčių 21 sporto šakoje, o žiemos parolimpiadoje – 64 rungtys 5 sporto šakose. Sporto šakų skaičius ir rūšys gali skirtis kiekvienoje parolimpiadoje.

Parolimpinės žaidynės yra vienos didžiausių daugiašakių sporto žaidynių fiziškai neįgaliems sportininkams. Neįgaliais laikomi sportininkai su judėjimo negalia, amputuotomis galūnėmis, aklumu ar cerebriniu paralyžiumi. Šias sporto šakas organizuoja ir vykdo Tarptautinis parolimpinis komitetas bei kitos sporto federacijos.

Skiriamos yra šešios pagrindinės

negalios kategorijos: amputuotieji (žmonės su bent viena dalinai ar visiškai amputuota galūne), cerebrinis paralyžius (asmenys, turintys neprogresuojantį neurologinį sutrikimą dėl cerebrinio paralyžiaus, trauminio smegenų sužeidimo, insulto ar panašaus sužeidimo, paveikiančio raumenų kontrolę, balansą ar koordinaciją), les autres (iš prancūzų kalbos *kiti*; žmonės su judėjimo negalia ar kita fizinių funkcijų netektimi, kuri nepriškirama nė vienai iš likusių penkių kategorijų), protinė negalia (žmonės, kurių sutrikęs protinis vystymasis, kas neretai sukelia įvairių sunkumų adaptaciniame elgesyje), regos sutrikimai (žmonės su nepataisomais regos sutrikimais, pradedant dalinai matančiais, baigiant visiškai aklais), vežimėliai (žmonės su negalia, priversti varžytis vežimėliuose, tai sportininkai, patyrę nugaros smegenų sužeidimus, tie, kuriems amputuotos apatinės galūnės, ar sergantieji poliomieliu). Negalios kategorija nurodo, su kuo turės varžytis sportininkas bei kokios sporto šakos leidžiamos.

Kiek jėgų ir stiprybės reikia tiems žmonėms, kurie kovoja su savo negalia ir su stereotipais. Tokie žmonės išmoka imtis atsakomybės už savo veiksmus ir jų pasekmes. Manau, jie suvokia, kad gyvenimas dažnai nėra teisingas. Jie geba pasimokyti iš susiklosčiusių situacijų ir problemų. Statistika rodo, kad daugelio

Laimėtoji taurė

Vidos Stankevičienės nuotr.

sveikų žmonių sportuojantis neįgalusis tiesiog neįsivaizduojamas arba laikomas žemesnės kategorijos asmeniu. Manau, labai svarbi yra neįgaliųjų integracija. Bičiulystė teikia jiems stiprybės. Jeigu sveikas žmogus pabandytų bent vieną dieną praleisti vežimėlyje arba vaikščioti su užrištomis akimis ar surištomis rankomis, gal ir pajustų, suprastų, su kokiomis problemomis susiduria neįgalieji. Labiausiai džiugina, kad sportuojantys žmonės su negalia turi tiek daug stiprybės, ryžto ir noro gyventi. Tokiems žmonėms tiesiog reikia sudaryti palankias sąlygas, kad jie patys galėtų visko siekti.

Lietuviškų mokyklų vadovų susitikimas Hiutenfelde

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Vokietijoje, Hiutenfelde, Vasario 16-osios gimnazijoje, savaitę prieš šv. Velykas vyko užsienio lietuviškų mokyklų vadovų susitikimas. Tokie Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerijos organizuojami seminarai jau tampa tradiciniais. Prieš dvejus metus visi lietuviškų mokyklų už Lietuvos ribų direktoriai buvo suvažiavę į Seinus, pernai susitiko Rygoje, o šiemet Vokietijos lietuviškoje salelėje.

Susirinkusius pasveikino renginyje dalyvavusi LR ŠMM ministrė Audronė Pitrienė ir naujai išrinkta Vokietijos lietuvių bendruomenės pirmininkė Marija Dambriūnas-Schmidt. Visų mokyklų vadovai turėjo galimybę pasisakyti, kokie jų vadovaujamų įstaigų pasiekimai, problemos ir iššūkiai.

Rygos mokyklą pristatė Jolanta Naglė, mokyklos direktorės pavaduotoja neformaliajam ugdymui. Ji sakė, kad mokyklos pasiekimai – tai visų pirma laimėjimai konkursuose ir olimpiadose. Iššūkis – kaip priimti visus, norinčius mokytis jų švietimo įstaigoje. O problemų, anot jos, nėra.

Maskvos Jurgio Baltrušaičio vidurinės mokyklos direktorė Solveiga Valatkaitė teigė, kad jų mokyklos pasiekimai – tai ne tik laimėjimai konkursuose ir olimpiadose, bet ir tai, jog mokykla, turėdama 430 mokinių, yra išlikusi savarankiška. Maskvos sąlygomis ji yra labai maža, todėl nepakanka lėšų mokyklai išlaikyti. Problema – per mažos patalpos. Iššūkis – išlikti, bandyti plėsti mokyklą.

Punsko Kovo 11-osios lietuvių licėjaus, anot direktorės Irenos Marcinkevičienės, didžiausias pasiekimas yra tai, kad jis gyvuoja jau 60 metų. Iššūkis – užtikrinti vidurinį išsilavinimą mūsų krašto vaikams. Problemos –

Iš kairės: O. Malinauskienė, A. Valinčienė, J. Jonušonytė

tai mažėjantis mokinių skaičius ir per mažas mokyklos finansavimas.

Apie Punsko savivaldybės vaikų darželį pasakojo jo vadovė Alicija Valinčienė. Taigi lietuviškose grupėse vaikų nemažėja, bendradarbiaujama su Marijampolės vaikų lopšeliais-darželiais. Problema labai „žemiška“ – vaikams trūksta pratybų sąsiuvinų. Direktorė dėkojo Lietuvai už finansinę paramą projektams.

Vidugirių mokyklos direktorė Onutė Malinauskienė didžiausiu mokyklos pasiekimu laiko tai, kad šiame kaime švietimo įstaiga veikia jau 100 metų (rugsėji Vidugiriuose bus švenčiamas 100 metų jubiliejus). Iššūkis – ką daryti, kad mokykla būtų patraukli? Problema – mažėjantis mokinių skaičius.

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos direktorius Algirdas Vaicekauskas kaip pasiekimą pateikė tai, kad mokykla iš metų į metus auga, t. y. daugėja mokinių. Iššūkis vis dar tas pats – kad visi Seinų krašto lietuviai rinktųsi šią mokyklą. Problema

– neišspręstas mokyklos finansavimo klausimas. Pasak direktoriaus, Lenkija privalėtų visiškai ją išlaikyti. Direktorius dėkojo ŠMM už paramą „Žiburiui“.

Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos ir gimnazijos direktorius Jonas Vydra pasiekimu pavadino gerą bendradarbiavimą su ŠMM. „Tai mūsų bendras pasiekimas“, – sakė jis. Iššūkiai – atsilaukti prieš visas švietimo reformas. Atėjus naujai valdžiai šešiamečiai vėl grąžinami į vaikų darželius, neaišku, kas dar keisis švietimo sistemoje. Visos reformos tautinių mažumų mokykloms – tai iššūkiai, nes dažnai būna, kad jas įgyvendinant nepagalvojama apie šių mokyklų specifiką. Problema – mokyklos pastatas, kuriam būtinas remontas. Ieškoma tam tikslui lėšų.

Apie Rimdžiūnų mokyklą pasakojo direktorės pavaduotoja Silvija Ruplienė. Jų pasiekimas – augantis mokinių skaičius. Šiais metais mokykla švęs 20 metų jubiliejų. Kalbančioji pasidžiaugė, kad yra galimybė mokiniams,

baigusiems Baltarusijoje mokyklas, studijuoti Lietuvoje. Didžiausias iššūkis – konkurencija, šalia esanti baltarusiška mokykla. Problemos tikrai specifinės – tai eilės kertant Baltarusijos ir Lietuvos sieną bei leidimai važiuoti į Lietuvą. Kartais mokiniams dėl šių priežasčių nepavyksta atvykti į renginius Lietuvoje. Tokio pobūdžio problemas mes, Šengeno erdvės šalių gyventojai, jau spėjome pamiršti – prie gero greitai priprantama.

Pelesos vidurinės mokyklos direktorius Jonas Matiulevičius pasakojo, kad jų mokyklą lanko 94 mokiniai, atvežami iš aplinkinių kaimų 50 km spinduliu. Pasiiekimas yra tai, kad vyksta Baltarusijos ir Lietuvos švietimo ministerijų bendri posėdžiai. Iššūkis – mokykla privalo būti konkurencinga, kad mokiniai ją rinktųsi. Joje visi dalykai dėstomi lietuvių kalba. Reikia remontuoti Alytaus namelius, kuriuose gyvena mokytojai, atvykę iš Lietuvos. Direktorius svarsto, kaip įkalbėti, kad kompetentingi mokytojai atvyktų dirbti į jų mokyklą. Patys geriausi į Baltarusiją dirbti ne visada nori važiuoti, o norėtųsi, kad visų dalykų pedagogai būtų „aukštos klasės“.

Apie Briuselio Europos mokyklą pasakojo mokytojai Rasa Pivorytė ir Arūnas Krikštaponis. Joje 3500 vaikų. Lietuvių kalbos sekcijoje yra dvi grupės: trumpalaikė, kai į Briuselį atvyksta tėvai trumpam dirbti, ir ilgalaikė, kai lietuviai atvyksta ilgam laikui. Lietuviška sekcija gyvuoja jau 10 metų. Nuo šių metų yra ir vidurinė mokykla (šeštokai). Jie mokosi visų dalykų lietuviškai. Iššūkiai – kaip integruoti Lietuvos istorijos programą į bendrą istorijos programą? Kur gauti lietuviškai kalbantį mokytoją, kai dirbantis suserga?

Vasario 16-osios gimnazija valstybine pripažinta 1999 m. Mokiniai, baigę šią mokyklą, gauna Vokietijos Heseno žemės abiturus pažymėjimą. Heseno žemėje lietuvių kalba yra antroji užsienio kalba. Šiuo metu

mokykloje mokosi 193 moksleiviai.

Seminaro metu buvo pristatyti labai įdomūs ir svarbūs pranešimai. Dr. Sandra Petraškaitė-Pabst, Štutgarto lituanistinės mokyklos „Traukinukas“ vadovė, kalbėjo apie dvikalbystę šeimoje, dvikalbio auklėjimo ypatumus ir privalumus. Doc. dr. Laima Abromaitienė aptarė mokytojo statusą Lietuvoje ir užsienyje, vadovavo diskusijai tema „Būti mokytoju šiandien: Lietuvos ir užsienio lituanistinių mokyklų patirtis“, dr. Vincas Bartusevičius skaitė paskaitą „Lietuviai DP stovyklose Vokietijoje“.

Renginio pabaigoje buvo sukurta iniciatyvinė grupė, kuri rūpinsis lietuviškų mokyklų bendradarbiavimu. Ją sudaro Latvijos, Lenkijos, Baltarusijos, Vokietijos, Rusijos, Belgijos ir Lietuvos švietimo ir mokslo ministerijos atstovai.

Bendrų projektų siūlymui pritarė ir dvi dienas seminare dalyvavusi Lietuvos švietimo ir mokslo ministrė Audronė Pitrėnienė. „Pirmiausia reikia galvoti, ką galima padaryti be papildomo finansavimo. Būdų ir priemonių tam yra įvairių, tik reikia idėjų. Viena iš tokių – būtent Dainų šventė. Organizuokite bendrą mokyklų vakarą, o ministerija pasirūpins, kad jis netrukdytų repeticijoms“, – sakė

A. Pitrėnienė. Ministrė pasiūlė kiekvienai mokyklai parengti po knygą apie visas užsienyje esančias lietuviškas mokyklas. „Vaikai galėtų pabūti redaktorais, leidėjais ar dailininkais, daugiau sužinotų apie kitas mokyklas. Tai būtų jų pačių rankomis padaryta knyga, kurią galėtumėte atsivežti į Dainų šventę“, – kalbėjo A. Pitrėnienė.

Renginiui prasidėjus dalyviams buvo pranešta, kad Švietimo ir mokslo ministerija dovanoja kiekvienai užsienio lietuviškai mokyklai po nešiojamąjį kompiuterį. Atsisveikinant jie ir buvo įteikti.

Lenkijos lietuviškų mokyklų vardu norime nuoširdžiai padėkoti LR ŠMM ministrei Audronei Pitrėnienėi už padovanotus kompiuterius, seminarą ir jo metu mums parodytą dėmesį. Taip pat nuoširdžiausiai ačiū tariame ŠMM atstovėms, suorganizavusioms šį sambūrį, mus lydėjusioms Virginijai Rinkevičienėi, Rūtai Stanaitienei, Margaritai Jakštonienei, bendraorganizatoriams Vasario 16-osios gimnazijos direktorei Janinai Vaitkienei, pavaduotojai Irenai Sattler ir visiems mokytojams, padėjusiems surengti seminarą ir edukacines programas.

Seminaro dalyviai su Lietuvos švietimo ir mokslo ministre A. Pitrėnienė lanko Hepenheimą

Pradinių klasių mokytojų seminaras Vilniuje

„Svarbu saugoti vaiko akis ir ranką nuo rašybos klaidų“. (L. Kadžytė-Kuzavinienė)

GRAŽINA KIBYŠIENĖ

Kovo 23–24 d. Vilniaus lietuvių namuose vyko užsienio mokyklų pradinių klasių mokytojų seminaras „Mokinių aktyvumo metodai“. Susirinko mokytojai iš Rygos (Latvija), Pelesos ir Rimdžiūnų (Baltarusija), Lazdynų (Kairaliaučiaus kraštas) bei mūsų krašto – Seinų „Žiburio“ ir Vidugirių lietuviškų mokyklų.

Tema jau ne kartą buvo pristatoma įvairiuose mokymuose ir iš pirmo žvilgsnio galėjo atrodyti, kad jau nieko naujo nereikėtų tikėtis. Bet, kita vertus, labai pravartu pažvelgti į temą iš naujo ir iš naujo pritaikyti aktyviuosius metodus mokiniams. Juolab kad ypač šiais laikais žmonės ir jų aplinka labai greit keičiasi, metai iš metų į mokyklas ateina vis kitokie mokiniai. Kad mokymas būtų efektyvus, reikia keisti mokymo metodus arba

tuos pačius modifikuoti ir naujoviškai pritaikyti. Neaprašinėsiu konkrečių aktyvaus mokymo pavyzdžių, nes jų buvo pristatyta gausybė, bet noriu pasidalinti kai kuriomis bendromis mintimis iš šio vertingo mokymo.

Jau seminaro pradžioje lektorė, Medeinos pradinės mokyklos direktoriaus pavaduotoja ugdymui Renata Bernotienė priminė, kad mokymo procese svarbu mokinių susodinimas klasėje. Žiūrint į pasąmonės zoną, ratas nuo seno yra jungiantis. Kai vaikai sėdi tradiciškai vienas už kito ir žiūri vienas kitam į nugarą, jų dėmesys silpnėja. Verta sudėlioti staliukus klasėje kitaip, pvz., pusračiu.

„Pradinių klasių mokinių kalbinių gebėjimų ugdymas taikant aktyvaus mokymosi metodus“ – tai pirmos seminaro paskaitos ir pirmų praktinių užsiėmimų tema. Kalbiniai

gebėjimai ugdymo procese turi būti ugdomi nuolat. Mes, mokytojai, turime nuolat tobulinti savo ir mokinių kalbą. Jau nuo pirmų dienų mokykloje mokome skaityti ir rašyti, o mažiau laviname kalbėjimo ir klausymo gebėjimus. Svarbu, kad vaikas savo aplinkoje girdėtų taisyklingą kalbą. Mokinio taisyklinga tartis bei susidarę taisyklingi regimieji vaizdai lemia jo taisyklingą rašymą. Lektorė atkreipė dėmesį į dailiųjų rašymų svarbą. Dailiųjų rašymų padeda ugdyti mokinių kalbinius gebėjimus. Tik čia labai svarbi kokybė, o ne kiekybė. Tegul mokinys mažiau parašo, bet neskubėdamas, dailiai ir dar paskaito, sustoja ties kiekvienu žodžiu, kad jis to žodžio paveikslą užrašytų savo atmintyje. Pamokose svarbus ir veiksmų prasmingumas. Jeigu vaikas nemato prasmės, jis nenori to daryti. Vaikui medžiaga ar mokymo būdai turi būti įdomūs (arba medžiaga turi būti įdomiai pateikiama). Ypač pradinukams pamokose svarbūs žaidimai ir užsiėmimų žaislingumas, kad pamokos vaikams būtų įdomios, nebūtų tik sunki prievolė. Mokinių veikla turi būti dinamiška, reikėtų dažnai keisti užduotis. Mokytojas turi būti per pamokas kūrybiškas, kad vaikas nenuobodžiautų.

Užduotis pamokų metu reikėtų pritaikyti sudėtingumo ir sunkumo požiūriu. Negali būti per lengvos, nes vaikas nuobodžiaus, bet negali būti ir vaikui nesuprantamos, nes jis gali visai nesiimti jų spręsti ir prarasti mokymosi motyvą. Turi būti 80% sėkmės, kad išliktų vaiko mokymosi motyvą. Motyvą palaikyti

padeda įvairūs kalbiniai žaidimai. Juos žaisdami mokiniai mokosi bendrauti, reikšti savo mintis, norus, emocijas. Jie išmoksta naujų žodžių, jų mažybinių formų, pajunta kalbą, ugdoma jų kalbinė nuojauta, mokomasi ją puoselėti ir – kas labai svarbu – ugdomas pasitikėjimas savo jėgomis.

Su klausymu, kalbėjimu susijęs yra skaitymas. Tai rašto kalbos suvokimas – iškodavimas. Kad šis procesas vyktų sklandžiai, skiriamos kelios gero skaitymo prielaidos: gerai išugdyta kalba, dėmesys, atmintis.

Skaitymo mokymui didelę reikšmę turi šeima. Ar seksis vaikui išmokti skaityti, priklausys ne tik nuo jo įgimtų sugebėjimų, bet ir nuo to, kokioje aplinkoje jis auga. Svarbu mažam vaikui skaityti knygas. Mažiems vaikams knygų skaitymas reikalingas teksto konstrukcijos suvokimui. Dėl to jie mėgsta klausytis tos pačios pasakos. Didesniems vaikams knygos padeda plėsti žodyną, ugdyti kalbą ir įgyti žinių. Skaitymas susijęs ir su smulkiają motoriką. Jeigu lavini smulkiają motoriką, lavini ir kalbą. Dažnai tėvai, bijodami, kad vaikas nesusižalotų, neduoda jam žirklių, o juk jis karpydamas lavina rankutes. Kai bus gerai išlavinta smulkioji motorika, vaikui geriau seksis ne tik rašyti, bet ir skaityti. Tad nebijokime duoti jam ne tik lipdyti iš plastilino, minkyti pyragą, bet ir nupirkime tinkamas žirkklutes. Duokim senų žurnalų, tegul karmo, žaidžia. Matome, kad tėvų indėlis į vaiko kalbinį ugdymą yra neįkainojamas.

Dinamiška ir įdomi buvo seminaro dalis, skirta etninės muzikos integravimui pradiniam ugdyme. Kaip teigė Vilniaus šv. Kristoforo

Seminaro dalyvės

Irenos Balutienės nuotrauka

progimnazijos muzikos mokytoja Dovilė Miknaitytė, folkloras – tai universali mokymo priemonė. Etninės muzikos veiklos priemonės tai ne tik dainavimas, bet ir žaidimai, rateliai, šokiai ir instrumentinė muzika. Galima integruoti etninę muziką ne vien lietuvių kalbos, dailės, fizinio lavinimo, bet ir kitose pamokose.

Vyko praktiniai muzikavimo užsiėmimai, kurių metu pajutome, kokios smagios gali būti pamokos. Reikia keletu barškučių, skudučių ar kitų muzikinių instrumentų, o kartais užtenka kelių seno žurnalo lapų, kad „sugrotum“ lietuvių ar audrą. Bاندème groti skudučiais, o norinčios ir drąsesnės galėjo pabandyti skambinti kanklėmis. Mokytoja leido mums pajusti muzikavimo džiaugsmą ir parodė, jog nereikia ypatingų gebėjimų žaisti ir mokytis su muzika. Vaikai, dainuodami sutartines, mokosi bendradarbiauti, vieni kitų klausyti. Sekdami pasakas su instrumentais mokosi atidžiai klausyti, lavinamas kūrybiškumas, vaikai jaučiasi svarbūs.

Kartais vaikas turi palankias sąlygas išmokti skaityti, bet jam vis

ties nesiseka. Gali būti, kad jis turi didesnių sutrikimų, kurie neleidžia išmokti. Tada būtina reikia ieškoti pagalbos kreipiantis į pedagoginę-psichologinę tarnybą. Čia ištirs, kokių vaikas turi trūkumų, ir – svarbiausia – suteiks jam pagalbą bei nurodys, kaip su vaiku reikia dirbti mokykloje ir namie.

Lektorės akcentavo, jog kalbinių gebėjimų ugdymas turi didelę įtaką tolesniam sėkmingam mokinio mokymuisi. Kiekvienoje ugdomojoje veikloje yra vartojama kalba. Svarbu siūlyti mokiniams aktyviai klausyti, atidžiai dirbti su skirtingais tektais ir juose pateikiama informacija, bendrauti, bendradarbiauti, dalintis mintimis, įspūdžiais. Sėkmingą ugdymą ir ugdymąsi lemia mokinio mokėjimas mokytis. Jau nuo pirmų dienų mokykloje reikia mokinius skatinti nuolat apmąstyti savo mokymąsi, mokytis pažinti save kaip besimokantįjį, suvokti savo individualius poreikius, gebėti kelti mokymosi tikslus ir jų siekti.

„Melpomenės drugeliai“

JOLANTA MALINAUSKAITĖ-VEKTORIENĖ

Kovo 27-oji – Tarptautinė teatro diena. Kadangi šiemet ši data sutapo su Velykomis, Punsko lietuvių kultūros namuose šventė vyko kovo 19-osios vakarą. Jau šeštus metus Teatro dienos proga rengiami „Melpomenės drugelio“ apdovanojimai, vyksta praėjusio teatrinio sezono apžvalga, rodomas spektaklis.

Tradiciškai renginį pradėjo teatro mūzų Melpomenės (Živilė Kraužlytė) ir Talėjos (Monika Valinčiūtė) intro. Vėliau šventės vedėjai Ina Pečiulytė ir Tomas Venslauskas pristatė 2015-aisiais Punsko lietuvių kultūros namuose (LKN) gyvavusių teatrų darbus ir pasiekimus. Juk Teatro diena – puiki proga pasidžiaugti sėkme, padėkoti, švęsti.

Punsko LKN veikia klijimo teatras, jaunių teatras „Kregždė“ bei vaikų „Kregždutė“. Iš viso teatrinė veikla

suburia apie 40 artistų. Punsko teatrui kiekvienais metais žiūrovams dovanuoja bent vieną premjerą, dalyvauja įvairiuose festivaliuose ir teatrų šventėse tiek mūsų krašte, tiek Lietuvoje.

2015-ieji išliks atminty kaip didžiųjų teatro švenčių metai – mat mūsų krašte buvo surengta XXVII Lietuvos klijimo teatrų krivulė ir Respublikinė vaikų ir jaunimo teatrų apžiūra „Šimtakojis 2015“. Tai labai svarbūs respublikinio masto teatro renginiai Lietuvoje. Džiugu, kad jie pastogę surado ir mūsų padangėje.

2015 m. teatrinį sezoną pradėjo jaunių teatras „Kregždė“, kuris kartu su muzikuojančiu Punsko krašto jaunimu pastatė spektaklį „Atsibudimas“ pagal Jolantos Malinauskaitės eiles. Muziką kūrė Arnoldas Vaznelis. Spektaklis skirtas poezijos rinkiniui „Minčių užkulisiai“ pristatyti.

Renginį lydėjo ir labdaros akcija „Pasidalink“, surengta kartu su Punsko valsčiaus socialinės šalpos skyriumi. Poetinė-muzikinė drama susilaukė daug dėmesio ir gausių apdovanojimų. Spektaklis tapo Respublikinės vaikų ir jaunimo teatrų apžiūros „Šimtakojis 2015“ laureatu, o teatras pateko į dešimtuką geriausių Lietuvos jaunimo teatrų. Irmina Liškauskaitė apdovanota „Šimtakojo 2015“ geriausios aktorės diplomu. Spektaklis kelis kartus suvaidintas Punske bei Marijampolėje, Anykščiuose.

Laisvės gynėjų dienos minėjime kaip paprastai dalyvavo „Kregždės“ jaunieji ir „Kregždutės“ vaikučiai. „Kregždė“ paminėjo ir poeto Juozo Kėkšto 100-ąsias gimimo metines. Ta proga Vasario 16-osios koncerte parodyta poetinė kompozicija „Toks gyvenimas“. „Kregždė“ – pagrindinė

„Melpomenės drugelio“ laureatai

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

varomoji Vėlinių koncertų jėga. 2015-aisiais koncerte „Leliumoj...“ dalyvavo visų teatrų artistai, pagrindinius vaidmenis atliko „Kregždės“ jaunimas.

Pernai vaikų teatras „Kregždutė“ pastatė Aldonos Liobytės „Devyniabolę“. Spektaklis skirtas dramaturgės 100-osioms gimimo metinėms paminėti. Teatras dalyvavo XXIV vaikų teatrų festivalyje „Raganė“, kurį lydėjo Lietuvos vaikų ir jaunimo teatrų apžiūra „Šimtakojis 2015“. Monikai Valinčiūtei už Elenytės vaidmenį įteiktas „Šimtakojo 2015“ geriausios aktorės diplomai. „Kregždutė“ vaidino III tarptautiniame vaikų ir jaunimo teatrų festivalyje „Mizanscenų pilis“ Lentvaryje, kur režisierė skirta nominacija už režisūrinį spektaklio sprendimą bei indėlį puoselėjant kūrybines iniciatyvas lietuvių kalba. Dalis vaikučių dalyvavo kūrybinėje stovykloje „Svajoti, kurti, tobulėti... kartu“ Palangoje, vaidino „Žaislų mugės“ metu Punsko skanseno kluone.

Itin kūrybingi ir darbingi 2015-ieji buvo LKN klotimo teatro artistams. Jie pastatė Stasio Žemaičio 3 veiksmyų komediją „Mirta Činciberaitė arba 15 000 litų“. Surengta XXIV klotimo teatrų festivalį, kurį lydėjo XXVII Lietuvos klotimo teatrų krivulė. Ta proga mūsų krašte viešėjo garbūs svečiai: J. E. vyskupas Jonas Kauneckas, prof. Petras Bielskis, prof. Rimantas Balsys, teatrologas Darius Peckus bei didžiulis būrys teatralų iš Lietuvos. Dvi dienas trukusi šventė vainikuota Joninėse Šilainėje, kur teatralai ir raganavo, ir vainikus pynė, ir juos plukdė, ir paparčio žiedo ieškojo. Galime pasidžiaugti ir laimėjimais. Krivulėje Punsko artistams skirta Laukuvos seniūnijos premija, o geriausių aktorių diplomai įteikti Rūtai Burdinaitei ir Edvinui Krakauskiui.

Kaip ir kiekvienais metais, punskiečiai daug gastroliavo. Klotimo teatras vaidino Birštone, Kalvarijoje, Kurtuvėnuose, Ožkabaliuose, Palubiuose. Surengė vestuvinius vartus,

Varšuvos studentų spektaklio akimirka

Jurgio Paransevičiaus nuotr.

dalyvavo kitų teatrų jubiliejiniuose renginiuose.

„Melpomenės drugelis“ (statulėlės atliko drožėjas Jonas Makauskas) teikė LKN direktorė Asta Pečiulienė ir režisierė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė. 2015 m. aktorės „drugelis“ skirtas Irminai Liškauskaitei už JOS vaidmenį spektaklyje „Atsibudimas“ ir Laumės Laimos vaidmenį Vėlinių koncerto programoje. 2015 m. aktoriumi išrinktas Edvinas Krakauskas už Žiūrovo vaidmenį S. Žemaičio komedijoje „Mirta Činciberaitė arba 15 000 litų“. Teatrinio meno puoselėtojo „Melpomenės drugelis“ nuskriejo į ilgamečio Valinčių ir Suvalkų lietuviškų teatrų vadovo, puikaus artisto ir daugybės vaidmenų atlikėjo Juozo Vaznelio rankas. Punsko teatro bičiuliu tituluojamas Vaclovas Vičius – ilgametis Punsko teatralų „ambasadorius“ Lietuvoje. Padėkos įteiktos Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijai ir Teklei Paransevičienei už visokeriopą pagalbą ir paramą rengiant XXIV klotimo teatrų festivalį ir XXVII Lietuvos klotimo teatrų krivulė.

Teatro dienos šventę vainikavo spektaklis „Apie du vyrus, kurie

rašė komediją“. Jo autorius ir režisierius – Arnoldas Vaznelis. Mintis suburti Varšuvoje studijuojantį mūsų krašto lietuvių jaunimą gimė prieš metus. Kilni idėja susilaukė dėmesio ir norinčiųjų. Pradėta statyti komedija „Trys mylimi“ pagal Žemaitės „Tris mylimas“. Deja, ilgainiui trupės gretos pradėjo mažėti ir teko šios minties atsisakyti. Kadangi liko du asmenys, kurie nenorėjo pasiduoti, jie sumanė patys sukurti ir pastatyti spektaklį. Taigi scenoje matėme Varšuvos lietuvių studentus Povilą Galinską ir Arnoldą Vaznelį, vaidinančius labai nuotaikingą, šmaikščią, linksmą, su ironijos prieskoniu ir farso kvapu komediją „Apie du vyrus, kurie rašė komediją“. Salėje skambėjo juokas ir audringi plojimai. Nenuostabu. Mat tai, ką matėme scenoje – puikus darbas tiek aktorine, tiek režisūrine prasme.

„Melpomenės drugeliai“ nutūpė į teatralų rankas. Belineka pasidžiaugti, kad mūsų krašte lietuviškas teatras vis dar gyvas, vis dar jaunatviškas, vis dar mylintis sceną ir žiūrovus.

Su Tarptautine teatro diena!

Velykinės parodos atidarymas

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Šių metų balandžio 3 dieną Punsko mokyklos svetainėje vyko XVIII tarptautinės velykinės parodos atidarymas. Renginio metu koncertavo Punsko folkloro ansambliai. Po atidarymo buvo teikiamos dovanos ir lankoma paroda Punsko Kovo 11-osios licėjaus bendrabučio svetainėje.

Velykinė paroda, tai smagus Atvelykį vainikuojantis renginys. Šiemet jį labiausiai puošė margučiai ir verbos. Be jų, dar buvo galima akis paganyti po popierinėmis užuolaidėlėmis ir juostomis nusėtas sienas. Virš lankytojų galvų sukosi keli sodai. Kiekviena, kad ir pati mažiausia, puošmena buvo ilgai ir kruopščiai brandinama tiek vyresniųjų, tiek jauniausiųjų rankose. Ekspонатų autorių amžius labai įvairus. Jauniausieji, tai darželinukai, kuriems dar tik 3–4 metai. Vyriausioji, tai „margučių karalienė“ Izabelė Filevičienė, kuri jau peržengusi aštuntą dešimtmetį. Jos

pėdomis seka Irena Balulienė su dukromis iš Seinų.

Ruošimasis šiai parodai siejamas su šeimos ir kultūros vertybių perdavimu. Ne be reikalo ji atidaroma būtent per Atvelykį, nes Atvelykis (kitai vadinamas Velykėlėmis), tai tarsi Velykų atkartojimas tarp jaunesnės kartos atstovų. Kai vaikai patys bando marginti velykaičius, greičiau perpranta šį meną. Įsimena ant kiaušinio nupieštą saulytę, mėnulį, žvaigždes, rūtus šakelę ir kitus ornamentus. Šią dieną daugiausia dėmesio skiriama vaikams. Seniau neretai jie būdavo apdovanojami Velykės dovanomis, kiškio pyragais ar margučiais.

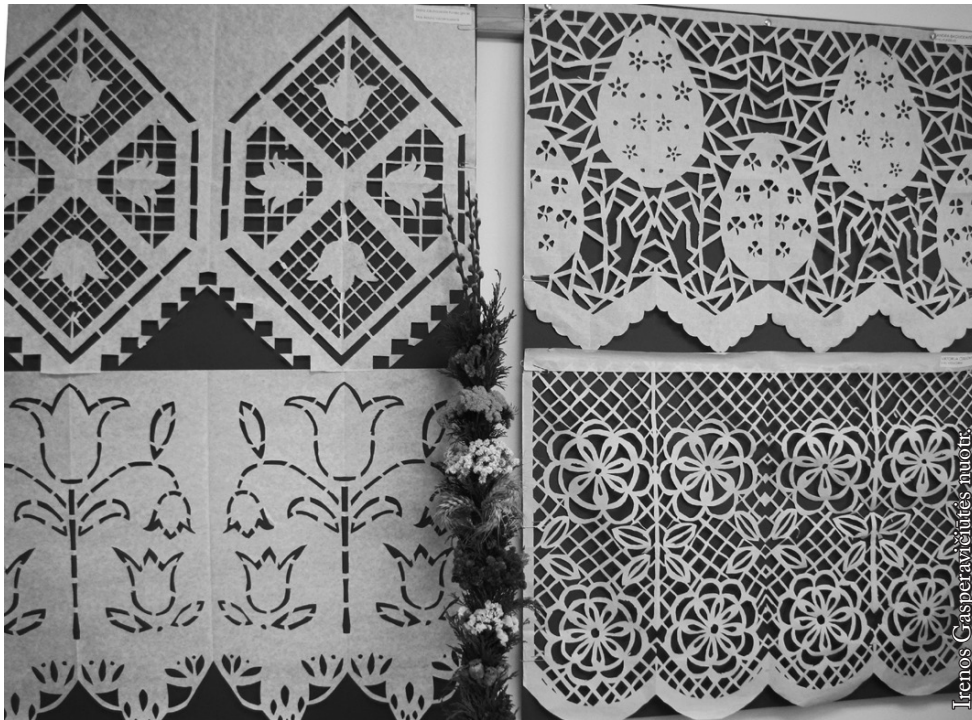
Aldonos Palionienės iš Seinų margučiai

Mažiausieji parodos atidarymo metu Punske buvo vaišinami pyragais, o konkurso laimėtojai apdovanojami maišeliais, pilnais skanumynų.

Anot Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugijos pirmininkės Aldonos Vaicekauskienės, daugėja motinų ir dukrų, močiučių ir anūkų margintų margučių. Akivaizdu, kad marginimo tradicija sėkmingai perduodama iš kartos į kartą, ko ir siekiama šiuo renginiu. Labai smagu, kad savo darbus išdrįsta atnešti nauji konkurso dalyviai. Dėl to paroda kiekvienais metais yra vis įdomesnė. A. Vaicekauskienė džiaugiasi, kad konkurse mielai dalyvauja visų šio krašto lietuviškų mokyklų mokiniai. Punsko darželio mokytoja

„Gimtinė“

Parodos karpiniai

Onutė Virbylienė mažiausius moko margučius marginti vašku, t. y. tradiciniu ir pačiu sudėtingiausiu velykinių kiaušinių puošimo būdu. Jiems pritaria ir Seinų „Žiburio“ mokyklos antrokai su mokytoja Irena Vaicekauskiene. Neatsilieka taip pat Vidugirių mokyklos moksleiviai. Pastebėta, kad vieni linksta į tradicinį puošimą, o kiti bando kurti dekoratyvinius margučius. Kiekvienas yra savotiškai gražus ir vertas pagyrimo, tačiau išpūdingiausi tradiciškai marginti margučiai, kurie neša su savim kartų papročius. Dėl padidėjusio ne-tradicinių velykinių papuošalų kiekio šiemet Tarptautinio velykinio konkurso vertinimo komisija į vertinimo sąrašą įrašė velykinius atvirukus.

Viena iš vertinimo komisijos narių, Marijampolės kultūros centro vyriausioji etnokultūros specialistė Ona Birutė Surdokienė prisimena, kad „buvo laikai, kai būdavo labai daug juostų ir karpinių. Pirmą kartą dalyvaudama šioje parodoje (prieš keturiolika ar penkiolika metų) negalėjau patikėti tuo, ką matau – jaunus žmones, pinančius ir audžiančius šviesių spalvų juostas. Man tai buvo nesuvokiama. Tada supratau, kad

Lietuvoje nėra gyvybingos tradicijos...“ Šiandien parodose darbų mažiau, bet jų vis tiek yra. Šių metų konkursiniai karpiniai labai meistriški, „kai kurie tikrai galės bandyti dalyvauti „Sidabro vainikėlyje“ – Lietuvos moksleivių liaudies dailės konkurse“, – sako A. Vaicekauskiene.

Konkurso vertintojos iš Lietuvos stebėjosi mūsų krašto verbomis, kadangi jos skiriasi nuo rišamų Lietuvoje. Lenkijos lietuviams patinka risti žalias, pavasariškas verbas. Nors jose yra nemažai sausų gėlyčių, daugiausia dedama žalių šakelių.

Visi parodos eksponatai, t. y. margučiai, verbos, karpiniai, sodai, atvirukai ir dekoratyviniai objektai, buvo įtraukti į vertinimo sąrašą. Parodoje dalyvavo apie 130 autorių (daugiausia moksleivių).

Dauguma jų – margučių margintojai. Nedaug buvo margučių, margintų keliomis spalvomis, nes ši technika sudėtinga, reikalaujanti patirties ir gerų dažų.

Komisija laureatams skyrė diplomus ir pagyrimo raštus. Visi, gavusieji diplomus, turės galimybę dalyvauti ekskursijoje.

VELYKINIO KONKURSO LAUREATAI

Margučių kategorija: Aldutė Pečiulienė, Vaiponia; Birutė Gražulienė, Marijampolė; Regina Teresiūtė, Šiluva; Batvinskių šeima, Punkskas; Asta Pečiulienė, Punkskas; Aldutė Palionienė, Seinai; Aldona Radzevičienė, Pristavonys; Lidutė Radzevičiūtė, Vidugirių pagrindinė mokykla, VI kl.; Morta Žaliauskaitė, Aštriosios Kirsnos mokykla; Rita Kutilienė, Punkskas; Irena Balulienė, Seinai; Loreta Uzdilaitė, Punksko gimnazija, I kl.; Lilija Balulytė, „Žiburio“ mokykla; Genutė Murauskienė, Vaiponia; Onutė Venslauskienė ir anūkas Augustinas, Kreivėnai; Saulius Tumelis, Salaperaugis.

Verbų kategorija: Modesta Skripkaitė, Aštrioji Kirsna; Birutė Juškevičienė, Marijampolė; Birutė Pykienė, Punkskas.

Sodų kategorija: Rita Dijokienė,

Gabijos ir Lidijos Batvinskių margučiai

Irenos Gasperavičiūtės nuotrauka

Verbos

Marijampolė; Virginija Grigutytė, Ožkiniai; Gražyna Linka, Kasia Senda, Jowita Baranowska.

Juostų kategorija: Laimutė Sidarytė, Punsko gimnazija, III kl.; Veronika Valenskienė, Punkskas; Audronė Slovikienė, Ožkiniai.

Karpinių kategorija: Kamilė Valinčiūtė, Punsko Kovo 11-osios licėjus; Karolina Petruškevičiūtė, Punsko gimnazija, III kl.; Patricija Valinčiūtė, Punsko gimnazija, II kl.; Viktorija Čerlionytė, Vidugirių pagrindinė mokykla; Aneta Čerlionytė, Vidugirių pagrindinė mokykla; Julija Kuosaitė, Punsko gimnazija, III kl.; Aiva Viganauskaitė, Punsko pagrindinė mokykla, VI kl.; Daiva Jakubauskaitė, Punsko gimnazija, III kl.; Edvinas Sakavičius, Vidugirių pagrindinė mokykla, IV kl.; Audronė Radauskienė, Marijampolė; Virginija Armanavičienė, Gižai.

Diplomu keliose kategorijose apdovanoti: Onutė Budzeikienė (verbų ir atvirukų kategorijose), Elena Jurkiūnienė (margučių ir atvirukų kategorijoje – pagyrimas), Jolanta

Čerlionytė (juostų ir karpinių kategorijose), Mykolas Zielinskas (karpinių ir margučių kategorijose), Sandra Baguckaitė (juostų ir karpinių kategorijose).

Atvirukų kategorija: Ernesta Boželytė-Liobienė.

Pagyrimo diplomai: Edita Sorokaitė, Punsko gimnazija, I kl.; Inga Radzevičiūtė, Punsko gimnazija, I kl.; Julija Balulytė, „Žiburio“ mokykla; Daiva Severinaitė, Punsko gimnazija, III kl.; Evelina Mocijūnaitė, Aštrioji Kirsna; Rūta Burdinaitė, Punkskas; Julija Zielinskienė su dukra Asta, Punkskas; Darius, Giedrė, Audra

Musteikiai; Gražyna Linka, Punsko pagrindinė mokykla, VI kl.; Kasia Senda, Punsko pagrindinė mokykla, VI kl.; Jowita Baranowska, Punsko pagrindinė mokykla, VI kl.; Alicija Kliučinykaitė, Punsko Kovo 11-osios licėjus; Krakauskų šeima, Punkskas; mokytoja Onutė Virbylienė ir jos 3–4 metų auklėtiniai; mokytoja Irena Vaicekauskienė ir jos auklėtiniai.

Lenkijos lietuvių etninės kultūros draugija padėjo visiems, kurie prisidėjo prie konkurso organizavimo, eksponatų rinkimo, meninės programos ruošimo. Padėkos raštai skirti: Dainai Pledienei iš Lazdijų, Genutei Pakutkienei iš Seinų, Onutei Surdokienei iš Marijampolės, Kristinai Kriūnaitei iš Kauno, Angelei Bapkauskienei ir ansambliams „Gimtinė“ bei „Šalčinukas“, Vytautui Batvinskui ir ansambliui „Alna“, Teresei Uzdilaitei iš Punsko, Raimondai Chmieliauskienei iš Punsko, Aldonai Vaicekauskienei iš Punsko, Nijolei Aleksienei iš Punsko, Punsko Dariaus ir Girėno mokyklai, Punsko Kovo 11-osios licėjui.

Pirmosios šalnos 1812 metų rudenį pasirodė jau spalio pradžioje. Lapkričio mėnesį oras neretai atšaldavo iki 20 laipsnių. Pirmieji besitraukiančios prancūzų armijos kariai buvo intendantūros karininkai ir valdininkai. Jie vežėsi daug prisiplėštų Rusijoje turtų ir neretai buvo lydimi aukštos kilmės Varšuvos kunigaikštystės damų.

Apie Napoleono armijos atsitraukimą pirmieji prasitarė Varšuvos kunigaikštystės artilerijos pulkininkai Ridelis ir Kochanovskis, lapkritį apsistoję nakvynei Seinų klebonijoje. Po kelių dienų ten pat nakvojęs artilerijos kapitonas Bogdanovičius pasakė, kad visa armija gavo įsakymą trauktis ir Napoleonas jau išvyko iš Maskvos.

Kapitono vadovaujamas 40 pabūklų dalinys apsistojo aikštėje prie bažnyčios. Dar didesnis artilerijos dalinys, vadovaujamas pulkininko Piontkos, sustojo už Seinų laukuose. Į klausimus, kaip traukiantis pavyko išsaugoti tokį didelį kiekį patrankų, artileristai atsakė, kad pagalbėjo šiaurietiškas arklių kaustymas. Prancūzai, arklius kaustę lygiomis pasagomis, visas savo patrankas buvo priversti palikti.

Paskui artileriją pro Seinus pradėjo

Grafas Vincentas Krasinskis

Iš pl.wikipedia.org

1812 metai Seinų apylinkėje

VIRGINIJUS OŽELIS

Generolas Jonas Henrikas Dombrowskis

eiti ir Varšuvos kunigaikštystės kavalerija. Didžioji dalis kavaleristų ėjo pėsti ir tarp jų matėsi daugiau karininkų negu kareivių. Geriausiai iš kavalerijos atrodė 4-asis raitųjų jėgerių pulkas. Jo visi karininkai buvo išsaugoję arklius, o ir kareivių kiekis, lyginant su kitais pulkais, atrodė nemažas.

4-ojo pulko vadas pulkininkas Dulfusas apsistojo Seinų klebonijoje. Į B. Butkevičiaus kambarį buvo įkraustytas ir į jo lovą paguldytas sunkiai sergantis karininkas, pulkininko Dulfuso giminaitis. Pulkininkas B. Butkevičiui paliepė slaugyti sergantįjį. Taigi jaunas slaugytojas turėjo galimybę apžiūrėti pulkininko prisiplėštą Rusijoje grobį. Jo bagažą sudarė dvi didelės skrynios, pilnos

auksu, sidabru ir brangiaisiais akmenimis papuoštų ikonų. Tarp jų matėsi sidabriniai ir auksiniai bažnytiniai indai. Šalia skrynių gulėjo didelis ryšulys moteriškų apdarų, pasiūtų iš brangių audinių ir kailių. Vakaraus vietoj chalato pulkininkas apsilkdavo labai puošnius auksu siuvinėtus sabalų kailių moteriškus kailinukus. Netgi apatiniai pulkininko ir jo giminaičio drabužiai buvo apsiūti sabalų kailiais.

Po kelių dienų vis daugiau Napoleono armijos kareivių traukėsi iš Rusijos pro Seinus. Pasirodė 5-ojo korpuso daliniai. Šį korpusą sudarė daugiausia Varšuvos kunigaikštystės pulkai. Kai B. Butkevičius sužinojo, kad kunigaikštis J. Poniatovskis ir generolas Dombrowskis nakvos Volmerio dvare už 7 mylių nuo Seinų, nukeliauvo ten pėsčiomis, norėdamas juos pamatyti. Parėjęs į Seinus, jis toliau stebėjo Varšuvos kunigaikštystės armijos likučius, besitraukiančius be jokios tvarkos, kaip kokie paprasti pavargę keliauninkai.

Po vidurdienio į Seinus šešių juodų žirgų traukiama karieta atvažiavo generolas Krasinskis. Generolo ir jo svitos išvaizda labai skyrėsi nuo apiplyšusių ir išvargusių kareivių. Staiga kažkas paleido gandas, kad Seinų apylinkėse pasirodė didelis kazokų dalinys. Sutrato bėgnai ir kareiviai susirinko į turgaus aikštę. Jų buvo apie 4000, bet visi iš skirtingų pulkų ir be vadų. Taigi

niekaip nesugebėjo išsirikiuoti ir stovėjo susigrūdę be jokios tvarkos. Aikštėje pasirodė generolas ir buvo atneštas kažkoks ryšulys. Paaikškėjo, kad tai vėliavos. Nė viena Varšuvos kunigaikštystės karinė vėliava nebuvo prarasta. (Vėliau, būdamas Varšuvoje, B. Butkevičius tas vėliavas matė arsenale. Po 1831 m. sukilimo jos atsidūrė Sankt Peterburge, Kazanės sobore.) Gandams apie kazokus nepasitvirtinus, generolas leido kareiviams išsiskirstyti po butus poilsui.

Generolui Krasinskiui išvykus pro Seinus praėjo dar daug kareivių, bet niekas jau nebekreipė į juos dėmesio. Niekas net nepagalvojo, kad Seinuose gali pasirodyti ir pats Napoleonas.

Kunigaikštis Juzefas Poniatovskis

Vidugirių Zdanavičiai

EUGENIJA PAKUTKIENĖ

Pastaruoju metu Vidugirių kaime amžinybėn išlydėta viena po kito net vienuolika gyventojų: Anelę Mockevičiūtę-Nevulienę, Vladą Misiukonienę, Juozą Gibą, Vincą Zdanį, Antaną Stoskeliūną ir kt. Vasario 19 d. mirė vienas veiklių ir darbščių ūkininkų, jauniausias Juozo ir Stefanijos Zdanavičių sūnus Algirdas.

Juozo, gyvenusio 78 metus, ir Stefanijos (Latvytės iš Rimkežerių), gyvenusios 74 metus, Zdanavičių šeimoje gimė šeši sūnūs Česlovas, Juozas, Vitas, Kastantas, Jonas ir Algirdas ir viena dukra (priešpaskutinė iš vaikų) Regina. Vaikus padėjo auginti sykiu gyvenę seneliai, nors močiutė daugiau buvusi prie vaikų, o senelis Antanas – prie bičių, kurių laikyta nemažai.

Vyresni vaikai mokėsi Krasnavo mokykloje, kur buvo 4 klasės (visas jas baigė), o jauniausias Algirdas 7 klases baigė Vidugirių mokykloje, iš Paliūnų kolūkio perkeltame ir ant kalno pastatytame name. Darbų vaikinukai išmoko iš tėvų ir pas kitus ėjo dirbti bei pasimokyti.

Vyriausiajam Česlovui teko pirmiausia ūkininkauti namuose. Jis nuo jaunystės daugelį metų buvo renkamas Vidugirių kaimo seniūnu. Pareigas (ir patarimus) perėmė iš veiklaus seniūno Adomo Pečiulio, kuris Vidugirių kaime seniūnavo 1945–1962 m. Česius, išeidamas gyventi į Klevus, seniūno pareigas kaip krivulę perdavė gabiam ir darbščiam saviveiklininkui Antanui Jonuškai.

Česius pasižymėjo gražiu balsu. Nuo mažumės talkindamas tėvukui Juozui ūkio darbuose ir dainų iš jo išmoko. Vedė jis savo kaimo merginą Kastulę Pečiulytę. Kiek pagyvenę

sykiu su nemaža šeima Vidugiriuose, pasitaikius progai kėlėsi į Klevus pas geradarius Juozą ir Oną (Pecukonytę iš Rimkežerių) Misiukonius. Jie tada vadinti Juozūliais, nes kaime buvo nemažai gyventojų ta pačia pavarde. Sykiu gyveno ir netekėjusi Onos sesė Teresė. Misiukoniai, savo vaikų neturėdami, ūkį aprašę augintiniams Česiu ir Kastulei Zdanavičiams. Padovanojo ir nemažą bityną. Tad nauja vieta, nemažas 25 ha ūkis ir daug miško, bet rankos darbščios. Zdanavičiai globojo senatvės sulaukusius antruosius tėvelius ir tetukę – Onutės sesę Teresę, buvo jiems paguoda ir ramstis. Jie taip pat gražino ūkį. Po dvidešimties metų pastatė naują gyvenamąjį namą. Tik žmona staiga mirė, palikdama našlaičius Justą ir Juozą. Našlys likęs Česius nepalūžo, toliau ūkininkavo pavyzdinčiai, giedojo savam kaime ir aplinkiniuose prie mirusiųjų bei bažnyčioje.

Vidugiriuose gyveno žinomas kalvis Antanas Kuosa, bet vedęs Anelę Masionytę jis išsikėlė į Rimkežerius. O kalvis vietoje anuomet labai reikalingas buvo. Jaunesnis Česiaus Zdanavičiaus brolis Juozas, baigęs 4 skyrius, nusprendė su bendraminčiais, draugais Bernardu Grigučiu iš Žvikelių ir Česlovu Vaicekausku iš Vilkapėdžių pasimokyti kalviavimo. Visi trys kalvio amato mokėsi pas žinomą Didžiulių kaimo kalvių kalvį Jurgį Nevulį, kuris vėliau išrinktas įsikūrusio Vidugirių valsčiaus vaitu.

Juozas, pramokęs tuomet labai reikalingo amato, pasistatė medinę kalvelę, įsigijo būtiniausias įrankius: kūjelį, kūjį, reples, žaizdrą ir priekalą, kaustė roges, vežimus, dar medinių ratų ašis, ratus aptraukdavo strypu,

kaustė arklius, kaitino, plakė (suvirinimo įrangos tada dar nebuvo, o reikėjo strypų ar prailginti; kalviai mokėjo sujungti du gabalus metalo, suplakdami įkaitintus galus, ir raitė pasagas).

Važiuoti į vakarėlius labai tiko dviratis, o jau vėliau madingi tapo motociklai. Juozas buvo jų iš viso pirkęs du. Už kalviavimą pasitaupeš pinigų su draugu Vitu Drūčiu (kuriam sesuo atsiuntė pinigėlių iš Amerikos) sėdo į traukinį ir pirmus motociklus parsivežė net iš Varšuvos, o antrus pirkė jau arčiau, Suvalkuose.

Juozas Zdanavičius gimtuosius namus paliko vedęs 1967 m. Julę Pečiulytę iš Pelelių. Jie susipažino per vakarėlį (o vakarėliai vykdavo Agurkiuose, Didžiuliuose ir kitur, kur tik didesnė troba; vienam jos gale vis buvo didelis kambarys, kuris šokiams labai tiko) ankstyvoje jaunystėje ir vienas kitam krito į akį. Susituokė po penkerių draugavimo metų, turėdami vienas 23, kitas 24 metus. Kiek

Algirdas Zdanavičius

Iš šeimos albumo

Algirdas Zdanavičius su Vidugirių vaidintojais

pagyvenę Vidugiriuose su gausia šeima, išsikėlė į Bubelius (išardė ir pasiėmė taip pat savo kalvę su įranga), o vėliau progai pasitaikius pirkto iš valdžios Kilčėnų kaime Platų giminės 12 ha žemės su miško ruoželiu. Čia persikėlė ir savo kalvelę ir toliau dirbo jau pagerinęs dummies (kabinatas anksčiau ant sijos pakeitė motoru, sukamu elektra). Vietoj storų beržo šakų žaidre ėmė kurenti anglį ir koksą. Ūkio irgi neapleido, augino gyvulėlių ir sau, ir pardavimui. Juozo ir Julės šeimoje užaugo du sūnūs Jonas ir Valdas.

Trečias Juozo ir Stefanijos Zdanavičių sūnus Vitas vedė Angelę Stankevičiūtę iš Burbiškių, susilaukė vieno sūnaus. Tačiau likimas jaunai šeimai buvo negailestingas. Sūnelis neteko tėvelio tik baigęs antrą klasę, priėjęs prie Pirmosios Komunijos su jo palaiminimu. Vitas iškeliavo iš šio pasaulio sulaukęs vos 35 metų...

Sakoma, kad tik pasakose taip būna, bet likusi našlė Angelė su mažu 9-erių metų sūneliu nusprendė (Magalengoms padedant) laimės

paieškoti už jūrų marių, ten laimingai ištekėjo antrą kartą ir dar susilaukė dukrelės.

Ketvirtas brolis Kastantas vedė Elę Rėkutę iš Pelelių. Pagyvenę kiek laiko vyro gimtuosiuose namuose nusipirko butą Pelelių valstybiniame ūkyje. Čia gyveno ir dirbo. Susilaukė vienos dukros Irenos.

Dar vienas Zdanavičių sūnus Jonas, vedęs Teresę Kasperavičiūtę, susilaukė dviejų sūnų Romo ir Prano. Dirbo ir gyveno Dievetiškės kolūkyje, vėliau lydėdamas sesės Reginos dukrelę Danutę išvyko į užjūrį ir daug metų (gal 18) gyveno Čikagoje.

Šeštoji Zdanavičių šeimoje gimė dukrelė. Mamai labai reikėjo užvadėlės, tad džiaugsmui nebuvo ribų. Dukra pakrikštyta Reginos vardu. Neužsibuvo ilgiau pas tėtį ir mamą. Sulaukusią 18 metų ją pakvietė į Ameriką brolienė Angelė. Regina atsisveikino su tėvais, likusiais broliais ir išplaukė visam laikui. Čikagoje pažino Algį Ankų ir už jo ištekėjusi susilaukė dukrelės Birutės.

Regina labai padėjo visiems giminėje likusiems broliams, kvietė juos padirbėti į Ameriką. Čia buvo ir pastogė, ir darbas, ir geresnis atlyginimas. Ilgiau Amerikoje užsibuvo vien Jonas, o Juozas apsilankė trumpam. Regina parvykusi padėdavo ir kitų brolių šeimoms. Jie jai visada buvo dėkingi ir paruošę vaišių stalą kviesdavo pasisvečiuoti. Regina lankėsi savam krašte vos tris sykius. Mirtis ne laiku

(Reginai buvo kiek daugiau nei 60 metų) išplėšė ją iš gyvųjų tarpo.

Zdanavičių pagrandukas pakrikštytas vardu Algirdas. Jis gimė 1952 m. ir buvo 20 metų jaunesnis už vyriausią savo brolių Česių. Kai visi broliai ir sesė išskrido kaip paukščiai iš gimtųjų namų, jaunėliui buvo lemta perimti iš tėvų ūkį. Buvo 26 ha žemės, o progai pasitaikius Algirdas dar 3 ha nusipirko iš kaimyno Vinco Vailionio. 1971 m. vedė Marytę Ramanauskaitę iš Valinčių (susipažino šokiuose). Darnioje Algirdo ir Marytės šeimoje užaugo Vitas, Alicija, Antanas ir Valdas. Vaikai mokėsi Vidugirių mokykloje, paskui Punske. Vienintelė dukra tobulingai Lietuvoje. Baigusi mokslus išvyko į JAV pas tetą ir pusseseres.

Algirdas perėmė žemę, senus svirnikus, kluonelį ir naujai pastatytą gero molio tvartą, kurio pamatams akmenis suskaldė brolis Jonas, planavęs pasilikti ūkininkauti, bet išvykęs ieškoti geresnės duonos. Ir su tėvo palaiminimu (mama jau buvo mirusi) ėmėsi rimtai ūkininkauti. Sutvarkė laukus, pats melioravo, kasė šulinėlius, griovius. Kluonelį pavertė erdviu, naujovišku tvartu. Statėsi didelį, dviaukštį gyvenamąjį namą. Augino daug gyvulių ir paukščių. Pradėjo dirbti laukuose su arkliais, bet greit pirkto traktorių, padargus ir

Algirdas Zdanavičius su šeima

reikalingas ūkiui mašinas. Buvo žymiai lengviau ir darbai, rodos, patys pasidarydavo. Artimieji ir kaimynai bei pažįstami mena, koks darbštus ir greitas, vis skubantis Algirdas buvo, kaip gražino tėviškę. Tvirtai buvę sklidinį pašaro ir gyvulių. Kaimynai sako: „Daug padėjo broliai, kol vaikai suaugo. Algirdas pats melioravo pievas, platino jas, sėjo, kasė šulinėlius. Kązkada durpių labai reikėjo, nes savo tik krūmokšniai prakurai tiko. Jokio miško aplinkui nėra.“

Šeima stebisi neįtikėtinu tėvuko darbštumu ir neapsakomu greitumu. Lyg nujausdamas mirtį skubėjo atlikti darbus. Pastaruoju metu užsispyrė atnaujinti gyvenamąjį namą. Rodos, tik gyvent: ūkis tinkamai sutvarkytas, sąlygos puikios. Bet ne... Darbštus ūkininkas Algirdas Zdanavičius, sulaukęs 63 metų, likus kelioms savaitėms iki kito gimtadienio, iškeliavo anapilin. Nepalaiminti liko ir vaikai, ir anūkėliai Adriana, Artūras, Ingutė, lankantys „Žiburio“ mokyklą.

Prie Zdanavičių namų, kryžkelėje, prieš kelerius metus pastatytas koplytstulpis (Jonas Grigutis taip norėjęs pagerbti Mockevičius). Netoliese ir 1934 m. Vytauto Didžiojo mirties metinių proga pastatytas Šv. Kazimiero draugijos skyriaus kryžius.

Vitas Jankeliūnas mena: „Kaip gražiai Algirdukas vaidino jaunuolis būdamas su Vidugirių jaunimu. Truputį ir dainavo. Tačiau labiau traukė gimta žemė, laukai. Norėjo būt geras ūkininkas ir toks buvo. Jaunystėje dalyvavo keliuose vaidinimuose savam kaime, kuriuos statė Algirdas Skripka ir Algirdas Nevulis.“

Jauniausias ir paskutinis iš gyvųjų Zdanavičių vaikų Algirdas Zdanavičius palaidotas šalia tėvų Punsko kapinėse. Tegul lengva Jam būna gimtoji žemė...

Dėkoju už pasakojimus buvusiems kaimynams Vitui Jankeliūnui ir Vincui Pečiuliui bei Marytei Zdanavičienei ir Julijai Zdanavičienei.

2016 m. vasario 24 d., sulaukusi beveik 90 metų,
mirė Klevų kaimo gyventoja

A. A. ALDONA VINIKAITIENĖ.

Nuoširdžiai dėkojame Seinų ligoninės darbuotojams, ypač gydytojai Jolantai Bliūdžiuvienei, šeimos gydytojai Janinai Paransevičienei už rūpestingą gydymą, medicinos seselei Nijolei Kšivickienei už patarimus ir patarnavimą.

Tariame nuoširdžiai aciū kunigui Petru Gucevičiui už atnašautas mišias, Seinų bazilikos choristams už giesmes, Onutei ir Juozui Šuliausksams už parūpintą vietą giedoti rožančių ir vaišes.

Dėkojame už užuojautos žodžius, maldas, aukas giminėms, draugams, pažįstamiems, kaimynams Klevuose ir Punske bei visiems, lydėjusiems mirusiąją į Seinų kapus.

Šeima

2016 m. vasario 19 d. į amžinybę iškeliavo

A. A. ALGIRDAS ZDANAVIČIUS

iš Vidugirių kaimo.

Nuoširdžiai dėkojame gerbiamiems gydytojams J. Paransevičienei ir J. Krakauskui už gydymą, medicinos seselei Onutei Paznėkienei už rūpestingą ir nuoširdų slaugymą. Tariame aciū kaimynams, giminėms, draugams, pažįstamiems ir visiems, kurie dalyvavo laidotuvsė, už užuojautos žodžius, gėles, aukas ir maldas. Dėkojame taip pat kun. Mariui Talučiui už aplankymą namuose ir palydėjimą į amžinojo poilsio vietą. Aciū Punsko valsčiaus darbuotojams, dėkojame Punsko bei Vidugirių giesmininkams už gražias giesmes.

Žmona su šeima

*Telydi Jus paguoda ir dvasios
stiprybė šių sunkių netekties
valandą.*

Dėl uošvės
Adelės Dzemionienės mirties
nuoširdžiai užjaučiame
bendradarbę
Onutę Dzemionienę
ir jos šeimą.

**Punsko savivaldybės vaikų
darželio bendruomenė**

*Kapų tylą ir juoda žemė
amžinam poilsui priglaudė
Tavo mylimą mamą.*

Dalijamės skausmu ir
nuoširdžius užuojautos žodžius
skiriame bendradarbei
Jolantai Vereščinskai
ir jos šeimai.

**Punsko savivaldybės vaikų
darželio bendruomenė**

UAB SANTAKOS KALVIAI

Metalo tekinimas, frezavimas,
virinimas, litavimas, žemės ūkio tech-
nikos remontas, priekabų gaminimas,
kalvystės darbai.
Dirbame visą savaitę.

Santakos kaimas, Kalvarijos savivaldybė,
tel. +37061823333, +37061463333

MIELI SKAITYTOJAI!

Labai prašom 1 proc. pajamų mokesčio
skirti Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklai!

KRS: 0000270261,
cel szczegółowy ZS w Sejnach 3888

Iš anksto tariame nuoširdžiausiai AČIŪ!

Seinų „Žiburio“ bendruomenė

IEŠKOM AUKLĖS

ilgam laikui arba vasaros sezonui
1 ir 2,5 metų vaikams, taip pat kartu (arba
atskirai) namų tvarkytojos.

Vieta – Varviškės kaimas, t. y. 15 km nuo
Kapčiamiesčio, Lietuvoje.

Kaina sutartinė.

Darbas prasidėtų pavasarį, vasaros
pradžioje. Šiuo metu analogišką darbą
galėtume pasiūlyti Vilniuje.

Savo CV ar pasiūlymus
(būtinai su nuotrauka) siųsti
el. p. adresu vysnia.arch@parkas.lt.

Balandžio 23 d. **Stasė ir Juozas Valinčiai**
iš Šlynakiemio kaimo švęs
50-ąjį bendro gyvenimo jubiliejų.

*Daug jau nuotakų gulbėmis skrido per Jūs namų slenkstį:
Ir dukra, ir anūkė, ir geroji marti.
Mes – suaugę vaikai – Jums atėjom žemai nusilenkti
Ir primint, kaip tekėjai, Mamyte, pati.*

*Mūsų amžius byloja, jog pusšimtis metų praėjo,
Kai, Tėveli, Tu Mamą tik mums išrinkai...
Ar svajojot kadais, kad auksinis ateis Jubiliejus
Ir šią santuoką laimins vaikai?*

*Jums auksinį saulėlydį pilam ant santuokos kelio,
Šilko juostom apjuosę bučiuojam rankas.
Dievo Dvasios palaimą išmeldę suklypom ant kelių,
Jums surinkę lietuviškų pievų gėles.*

Šio garbaus jubiliejaus proga Jus sveikina

*Dukros, sūnūs, marčios, žentai,
anūkai ir proanūkė*

*Tą vardadienio rytą saulėtą
Lai pasveikins lakštučių balsai.
Aš vainiko nunešt negalėsiu,
Lai šie žodžiai Tau bus lyg žiedai.*

Gražiną Szcześna vardo dienos proga
sveikina

Brolienė Janina su šeima iš Budzisko

PARDUODAME MALKAS KURUI

(sukapotas arba supjautas).

Pristatome į vietą. Išrašome sąskaitas.

Tel. 00370 68212786
vidas.varnelis@gmail.com

Lietuvos žiniasklaida

2016 03 18 – 04 09

Šįkart įvykių Lietuvoje, kaip sakoma, nors vežimu vežk: ir populiariojo Vidaus reikalų ministerijos (VRM) vadovo Sauliaus Skvernelio atleidimas iš posto, ir skilimas socialdemokratų partijoje, ir tūkstančiais plūstančių į Lenkiją apsipirkti lietuvių išgąsdintų politikų svarstymai apie pridėtinės vertės mokesčio (PVM) sumažinimą... O dar pastarosiomis dienomis Seimo nario Artūro Paulausko ir premjero Algirdo Butkevičiaus paslaptingos kalbos apie galimai buvusį rusų kareivių išsilaišinimą Juodkrantėje.

Kelių paskutinių mėnesių vieno iš populiariausių ir visų partijų geidžiamo S. Skvernelio karjerai netikėtai atėjo galas. Jis, kaip pats sakė, nenorėdamas, kad kitos partijos, besiruošdamos spalį vyksiantiems Seimo rinkimams, turėtų nepagrįstų vilčių, pareiškė, jog rinkimuose dalyvaus su vieno didžiausių Lietuvos žemvaldžių, žinomo Naisių festivalio organizatoriaus ir rėmėjo Ramūno Karbauskio Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjunga (LVŽS). Tuo jis labiausiai užrūstino jį į ministrus rekomendavusią Rolando Pakso „Tvarkos ir teisingumo“ partiją (pats S. Skvernelis jokiai partijai nepriklauso).

„Partija pasitikėjo, delegavo į šitą postą. (...) Tu gali pakeisti nuomonę, bet reikia pabaigt arba kadenciją, padėt mandatą ir pradėt iš naujo, arba iškart padėti mandatą ir toliau eiti tuo keliu. Tai yra natūralu ir tą S. Skvernelis, mano giliu įsitikinimu, supranta“, – R. Pakso žodžius perteikė žiniasklaida.

Kai kurių politologų nuomone, VRM vadovas paprasčiausiai paskubėjo su savo pareiškimu: buvo galima dar keletą mėnesių palaukti, o tada

tikriausiai užsiimti ministro keitimais nebūtų buvę prasmės ir laiko. Pats ministras, klausiamas, ar neteiks atsistatydinimo pareiškimo, sakė, kad atsistatydintų tik sulaukęs premjero priekaištų dėl nevykdomos Vyriausybės programos, o šiaip pats prašymo nerašysias.

Premjeras A. Butkevičius iš pradžių kalbėjo, jog S. Skvernelis ir toliau galėtų dirbti Vyriausybėje, vėliau po susitikimo su R. Paksu pareiškė, jog ministras toliau eiti savo pareigų negalės. Bet kada tai įvyks, priklausys nuo „Tvarkos ir teisingumo“ pateikto naujo kandidato.

Pats VRM vadovas, kalbėdamas spaudos konferencijoje, teigė: „Nedalyvavau ir nedalyvauju politiniuose žaidimuose. Nebūsiu kliuvinys Vyriausybėje. Nesilaikau kėdės, nebėgu nuo atsakomybės, bet neturiu kitos išeities, todėl tolimesnės galimybės darbuotis nėra. Esu šalinamas iš pareigų ne už blogą darbą, ne po skandalų. (...) Niekada nepakenčiau neteisybės, ir turbūt pastebėjote, kad visą laiką sakau tą, ką galvoju. Traukiuosi netradiciniu būdu.“ Paklaustas, kodėl iškart nesitraukė, kai to pareikalavo jį į postą delegavę „tvarkiečiai“, S. Skvernelis atsakė, kad jam nepriimtini ultimatumai iki Velykų ar iki balandžio. „Kiek bevarčiau Konstituciją, neradau pagrindo atsistatydinti partijai atšaukus savo ministrą“, – sakė S. Skvernelis.

Įdomu, jog ministro pusėn stoji Nacionalinis pareigūnų profesinių sąjungų susivienijimas (NPPSS). Jis išplatino pranešimą spaudai, kuriuo išreiškė nusivylimą, kad užuot stiprinę teisėsaugą, Lietuvos politikai užsiima sostų karais ir savo įžeistų politinių ambicijų demonstravimu.

„Labai gaila, kad mūsų valstybėje kai kurių politikų ambicijos gali nugalėti profesionalumą, sveiką protą“, – kalbėjo NPPSS pirmininkas Vladimiras Banelis. Pareigūnų bendruomenė, anot jo, nerimauja, kad pradėtos teisėtvarkos sistemos reformos vėl įstrigs, jei šis ministras, kuris pagaliau realiai ėmėsi spręsti pareigūnų reikalus, bus priverstas trauktis.

Kad S. Skvernelis tikrai neišnyks iš politinio Lietuvos gyvenimo, šandien neabejoja nė vienas komentatorius. „Prezidentė D. Grybauskaitė sugebėjo susikurti nepartinės profesionalės įvaizdį. Paradoksalu, jog remiama konservatorių ji susikūrė kovotojos su partijomis įvaizdį ir atsidūrė valdžios olimpe.“

Ar S. Skvernelis gali pakartoti šią sėkmę? Ar jo vedama Valstiečių ir žaliųjų sąjunga šį rudenį gali tapti valdžios dėlione lemsiančia jėga? – svarstė portalas lrytas.lt. „Akivaizdu, kad tiek ministras, tiek „valstiečiai“ daro viską, kad taip atsitiktų.“

Savo pozicijas reitingų viršūnėse siekiantis įtvirtinti S. Skvernelis naudojasi laiko patikrintais viešųjų ryšių metodais. Jis itin griežtai atsiriboja ne tik nuo „tvarkiečių“, formaliai delegavusių jį į ministro postą, nuo jį priimančių „valstiečių“, bet ir nuo „partinio lojalumo“, kurį vertina kaip susikompromitavusios politikos sinonimą.

(...) Ministras daro viską, kad aukštą postą paliktų kaip politinės sistemos auka. Suprantama, tai jam padėtų bent šiek tiek kompensuoti nuostolius netekus ministerijos vadovo vairo.

Juk neabejotina, kad didelė dalis tautos myli ne šiaip dalykišką specialistą ir profesionalą, kietą vyrą su antpečiais, bet ir didelį viršininką. Taigi

tiesiai iš ministro kėdės eiti į rinkimus patogiausiu – tai padėtų agituojant rinkėjus“, – rašė portalas.

Tuo metu tarp šešių populiariausių partijų patenkanti LVŽS deklaruoja savo didelius siekius rinkimuose ir rimtus ketinimus po jų. „Valstiečių ir žaliųjų sąjunga premjeru mato Saulių Skvernelį ir jau dėlioja galimą ministrų kabinetą“, – rašė portalas 15min.lt.

„Mes rimtai suvokiame, kad galime laimėti rinkimus. Tai iš tikrųjų gali atsitikti. Ir tada gausime daugybę atsakomybės. Mes ruošiamės tam, kad nebūtų klausimo, ką su ta atsakomybe daryti.

(...) Kur aš akis dėsiu prieš žmones, jei mes papultume, bet nežinotume, ką daryti, ir aš pasakas iš vadovėlių pasakočiau, ir apsimesčiau protingas, – kalbėjo LVŽS vadovas R. Karbauskis. – Tai nėra patvirtinta ir nereikia, kad tikrai taip bus, bet manau, kad S. Skvernelis galėtų būti geras kandidatas į premjerus. Šiandien mūsų komandoje aš nematau stipresnio žmogaus šiai pozicijai.“ Taip 15min.lt sakė pašnekovas.

Kai vieni artėjant rinkimams džiaugiasi augančiu populiarumu, kitiems šis metas – ne pats geriausias. Nors socialdemokratų (LSDP) ir jų vadas A. Butkevičius iki šiol negalėjo skųstis „paklausa“ tarp piliečių, vis dėlto pastarųjų savaičių įvykiai partijai ir jos vadovybei tapo nemažu galvos skausmu.

Žinomas socialdemokratų veikėjas, LSDP Druskininkų skyriaus pirmininkas, miesto meras Ričardas Malinauskas ne vieną savaitę buvo žiniasklaidos dėmesio centre: rašyta apie jo galimą poveikį kai kuriems ministrams, mero rūpinimąsi vadinamuoju Vijąnelės dvaru Druskininkuose, siekiant įteisinti jo statybą. Dėl to pradėtas, o vėliau nutrauktas ikiteisminis tyrimas, klausimas svarstytas Seimo Antikorupcijos komisijoje. Ir nors viskas R. Malinauskui baigėsi gerai, socialdemokratų vadovybė, nenorėdama, kad tai pakenktų

jiems artėjančiuose rinkimuose, bendrapartiečiui rekomendavo sustabdyti savo narystę LSDP. Tačiau R. Malinauskas pareiškė, kad jis visai pasitraukia iš partijos.

Be abejo, tai nebuvo gera žinia partijai, tačiau po poros dienų trenkė perkūnas kaip reikiant: iš partijos pasitraukia beveik visi Druskininkų socialdemokratų nariai.

Kurorte su specialiu partiniu vizitu viešėjęs socialdemokratų partijos Skaidrumo grupės pirmininkas ir LSDP pirmininko pavaduotojas Julius Sabatauskas patvirtino – partija prarado Druskininkų kurortą. „Skyrius subyrėjo. Žmonės išėjo iš partijos, daug žmonių. (...) Nepaskirtas nei laikinasis skyriaus vadovas. Visi aukščiausius postus savivaldybėje užimantys bičiuliai, taip pat bene visi savivaldybės tarybos nariai šiandien paliko socialdemokratų partijos gretas“, – rašė portalas delfi.lt.

Politikas teigė, kad toks žingsnis buvo žengtas ne be partiją palikusio R. Malinausko įtakos: „Jis ten įtakingas, labai įtakingas ir tą rodo rinkimų rezultatai“.

Tuo metu socialdemokratų lyderis A. Butkevičius Žinių radijui sakė tikėjosi, kad dalis partiją palikusių narių grįš. „Aš manau, kad dabar daryti išvadą iš pirmo skyriaus partijos narių susirinkimo būtų ankstoka, nes susitikimas vyko daugiau emociniu pagrindu ir praėjus tam tikram laikui, aš manau, kad dalis ir tų partijos bičiulių, kurie buvo apsisprendę išeiti, tikrai liks partijoje. (...) Manau, kad jų prioritetas – turėti darbo vietą, gauti pajamas ir išlaikyti šeimą.“

Be kita ko, jis pirmąkart netikėtai prabilo apie demokratiją partijoje: „Reikia daugiau demokratijos Druskininkų mieste ir aš tikiuosi, kad viskas bus gerai“.

Apie R. Malinausko reakciją į tokius partijos vadovo žodžius rašė portalas lrytas.lt: „R. Malinauskas nesusilaikė nepakomentavęs kalbų, esą skyriaus narių pasitraukimui

įtakos galėjo turėti siekis išsaugoti darbą. „Tai – nerimta ir nesolidu. Aš dėl jų apsisprendimo nedariau jokių žygių, nė menkiausio. Aš nei vice-mero, nei administracijos vadovo net neklausiau, kaip jie ketina elgtis“, – tikino Druskininkų meras.

Anot R. Malinausko, pirmieji palaikymą jam išsakė su savivaldybe nesusiję partijos skyriaus nariai verslininkai. „Man gaila, kad daromi tokie vertinimai, bet ką darysi.“

Kokios įtakos druskininkiečių pasitraukimas turės visai socialdemokratų partijai ir pačiam merui, portale delfi.lt rašė Eglė Samoškaitė straipsnyje „Slapti ginklai: R. Malinauskas dar gali labai pakenkti socdemams“. Ji perteikė Vilniaus universiteto Tarptautinių santykių ir politikos mokslų instituto dėstytojo Mažvydo Jastramskio mintis. Politologas teigė, kad dėl Druskininkų skyriaus narių pasitraukimo nukentės tiek socialdemokratų, tiek pats R. Malinauskas. Jo nuomone, žvelgiant izoliuotai, dalies Druskininkų skyriaus pasitraukimas nėra dramatiškas, tačiau pats faktas mažina socialdemokratų populiarumą ir pamina lyderio pozicijas. „Įvaizdžio prasme jiems tai nemalonius smūgis, nes nacionaliniu mastu tarsi atrodo, kad net ilgametis ir gerbiamas jų meras nėra patenkintas. Nors netikiu, kad prasidės koks domino efektas – pradės išėdinėti socialdemokratų merai – bet apskritai išėjo nei šis, nei tas: iš pradžių socialdemokratų lyg ir gynė R. Malinauską, trypčiojo vietoje, siuntė žinutes, kad jie nieko nenori pripažinti. Galiausiai liko prie suskilusios geldos: nei mero turi, nei gero įvaizdžio“, – portalui kalbėjo M. Jastramskis. „LSDP jau nėra ta partija, kuri 2014 m. turėjo daugiau kaip 20% reitingą ir kontroliavo daugiau nei trečdalį Lietuvos savivaldybių. Galime pradėti svarstyti apie tai, kad 2016 m. Seimo rinkimų laimėtojas nėra toks jau ir aiškus“, – sakė M. Jastramskis.